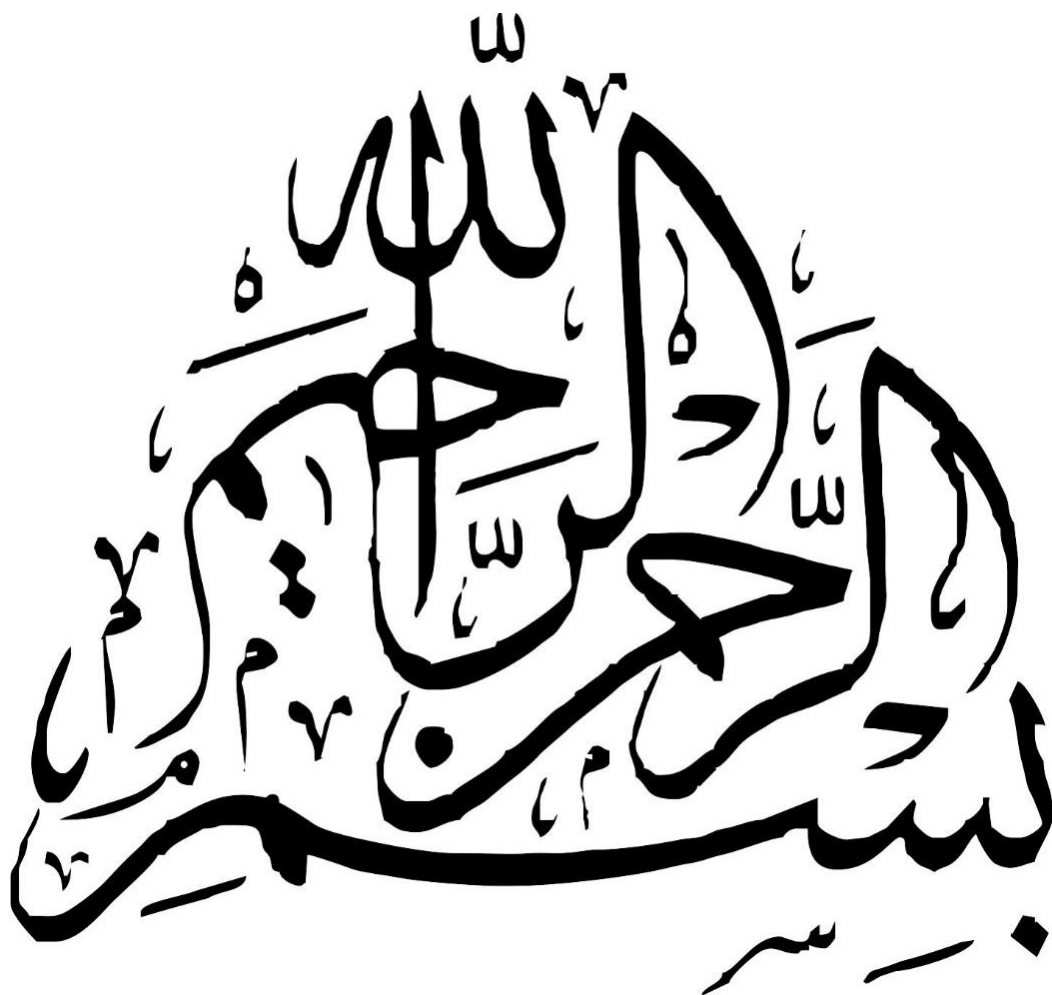

رازونه

(لیکونکی: احمد شاہ) پوپلز

د کتاب پېژندنه

|||||

د کتاب نوم: رازونه

ليکونکی: احمد شاه (پوپلزی)

کمپوز: احمد شاه (پوپلزی)

ډیزاین: احمد شاه (پوپلزی)

ناشر: احمد سمیر "پوپلزی"

د چاپ شمیر: 1000 ټوکه

د 1382 هجري شمسي کال د میزان د میا شتي 26 نيټه

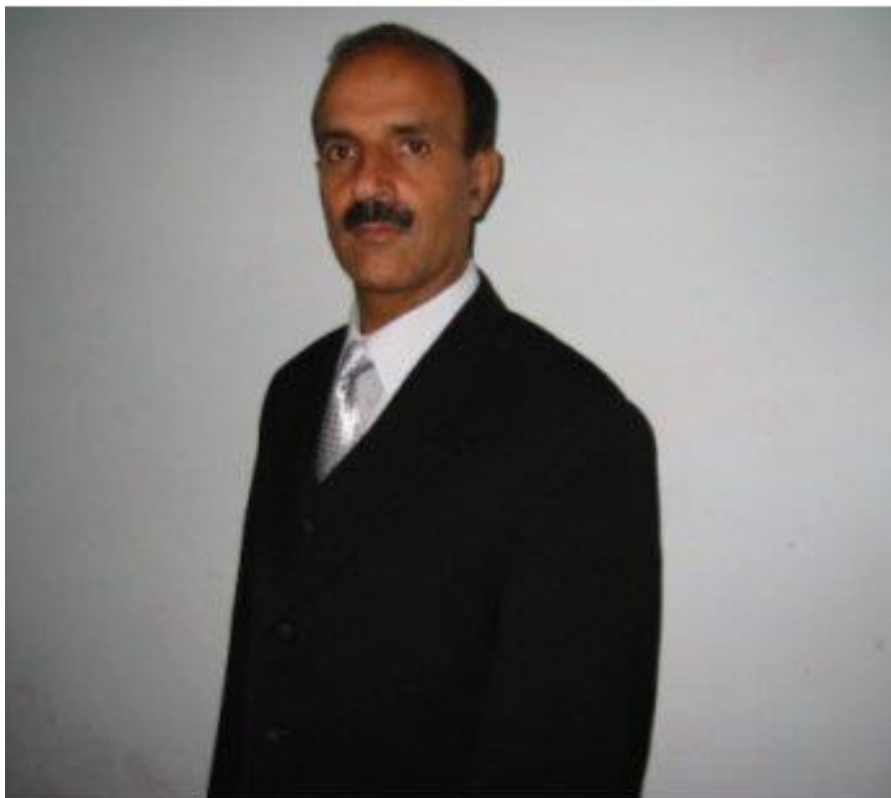
پېښور، پاکستان

د چاپ حق محفوظ دي

د خپل گران پلارد ارواح خوښۍ په خاطر

شروع د سرطان 3 خاتمه د میزان 18

ستاسي د نیکو هیلو او نظریاتو په هیله

احمد شاه (پهليزي)
 دالاهي ارشاداتو مفسر
 دپښتنو دادي تاريخ سپاهي
 شاعر، ليکوال او نقد گير

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه

د پروردگار عالم د هغه بې شمارة رحمتونو او مهربانيو څخه چې پخپلو بندگانو يې لري پخپل نوبت شکر کاږم . په ډير فخر او سر لوړي سره الهي هغه تحفه چې د قرآن پنوم ياديري پخپل غير کي د زړه په سرداسي ټينگه نيسم چې د زړه ټول حرکات مي د قرآن د جملوسره ملحق سي . په سترگو مي هغه مبارک ارشادات چې د قرآن په سپيڅلو صفحاتو کي په زرينه توگه ليکل سويدي وليدل سي . په غوږونو کي مي هغه آوازونه طنين ادازي چې د حضرت

بلال (رض) دخولي څخه اوس هم د هوا په امواجو کي په حرکت کي دي او وي به . پلاس مي هغه قلم را واخيستل سي او په گوتو مي هغه څه وليکل سي کم چي درسول الله (ص) دخولي څخه راوتي وه ډير د شکرځای دی چي نن بيا داسلامي ارشاداتو پر بنسټ ولاړ هغه قوانين چي د حق او حقيقت ته داب لري و خپلو گرانو ويونکو اومينه والو ته په ډير شوق او ذوق سره په داسي حالت کي وړاندي کوم چي د هجرت څه د پاسه نولس کاله کيږي .

په دې کتاب کي حتي الوسع کوشن سويدي داسي مسائل اوسوالونو ته جواب راوکښل سي چي د جامعي د روزمره اوحادو موضوعاتو د پاره څه ناڅه درک او فهم پيدا کړل سي زياته برخه ددې کتاب په نقلونو او کيسو باندې ولاړه ده که څه هم موږ دانقلونه په پوره ډول او پوره حالت سره نه دي بيان کړي خو بيا مو هم دومره کوشن کړيدي چي اصلي مقصد اوهغه څه چي زموږ مقصد دی د دې کيسې څخه هغه و خپلو گرانو ويونکو ته په ساده اولنډو الفاظو کي وړاندي کړو . دلته ټول جوابونه دقرآن پاک په لارښوونه اودالله (ج) دخاص استازي حضرت محمد (ص) په رهنمودونو غني سويدي . موږ دا کتاب په دې خاطر د کيسو او افسانو څخه جوړ کړو خو زموږ گران مينه وال خپل ځان او خپل ذهن اندازه کړي چي څومره دمعلوماتو په درلودلو سره غني دي بعضي داسي مسائل په ذهنونو کي په غلط فهمۍ سره ځای په ځای سوي وي چي د هغو اټکل اکثره حقيقت ښکاره کيږي . خو په اصل کي داسي نه وي . زموږ هدف دلته دداسي مسائلو د حل او روښانه کيدو څخه دی . په دې لاره کي هر هغه په اسلام مين وروراو خورچي وکولای سي د خلقو په ذهنونو کي مثبت او سالمه څرگندونه ښخه کړي پروردگار عالم به ورته په دنيا او آخرت کي سربلندي او عزت ور په برخه کړي . خصوصاً په داسي شرائطو کي چي د حق اوحقيقت څخه خلگ د تېښتي وخواته لاره همواروي او يا خو د خپلي گټې په خاطر د بدعتونو لاري جوړوي په اين وان سره (په درواغو ، چل اوفريب سره) د خود ساخته (د خپل ځانه څخه په جوړسوي احاديثو اوبيځايه ويناگانو) زموږ په پاک اوسپيڅلي دين کي داسي کرغېړن نشرات خپروي چي دضعيف البنيه او سست ايمان کسانود پاره د قبلیدو چانس برابرېږي . په دې لاره کي د ټولو منورو علماوو، دانشمندانو اوسپيڅلو مسلمانانو څخه داهيله کوم چي خپل ايماني او وجداني مسئوليت په نظر کي ونيسي هغه دسايس او اسلامي ضد تگ لاري چي دعوامود فريب اوخطا ايستلو په غرض د کفراو الحاد له خواڅخه را منع ته کيږي د علم او قرآني ارشاداتو په رڼا کي د نابودۍ کندي ته واچوي .

احمد شاه (پوپلزی)

دالاهي ارشاداتو مفسر

دپښتنو د ادبي تاريخ سپاهي

شاعر، ليکوال او نقد گير

فکر او تدبر

وايي په تيره زمانه کي يو ډير مشهور او نامداره شخصيت وو. د ده دومره ددبده اوقدرت وو چي د هغه وخت چارچاپيره ټول ژوندي موجودات د ده ترامرلا ندي وه او هيڅ کس سرکښي نه کول مرغانو هم په هوا کي د ده د اجازې نه بغير حرکت نسوای کولای ټول بلبلان او پرندگان د ده په امر رغيدل او چپ پاته کيدل وحشي حيواناتو هم د ويري څخه هيڅ داسي کارنسوای کولای چي هغه د دې مشهور شخصيت د خبرتياڅخه ليري وای لنډه دا هر وخت او هر زمان چي به دا شخصيت تلئ اويا به يې سيراو سياحت کاوه نو د هوا مرغانو به دده پرسرباندي پخپل پرواز سره د لمر وړانگي پټولې بادونه ديوان او پيريانان ټوله دده ترامرلا ندي تيارسي ولاړوه ټول زيروح به دده تر شاه دلنښکر په توگه قطار قطار دريدل.

وايي يوه ورځ دا مدبره شخصيت چيري په گڼت وتلی ووکله چي بيرته راتلی وي ليدل چي يوه دانه مرغه په هوا کي نسته ډير په غصه کي سو او امر يې وکړ چي کله دا مرغه راغلئ ورته به سزاوړ کول کيږي ، په لحظو کي مرغه را ورسيدئ په ډير قهر ورڅخه پوښتنه وسول . چيري تللی وي ؟ مرغه چي ډير ويريدلئ وو په ډيره عاجزي سره يې وويل :. باداره مامه ورته ما تاته نن ورځ يو ډير عجيبه خبر راوړيدئ.

مدبره شخصيت ځني وغوښتل چي نکل وکړي مرغه ورته وويل ((کله چي زه ستادسترگو څخه پټ سوم ماداسي يوشنار وليدی چي هلته د هغه ښار واکداره ښځه وه او هغې په ټول ملک باندي حکمروايي کول ستا د ملک تر ادارې لا ندي نه دي)).

مدبره شخص چي دا خبره واوريدل ډير په تعجب کي سومرغه ته يې وويل ((زه به درته خط وليکم هغه يوسه او ورته ورېې کړه))

مرغه هم هغه ومنل خط يې واخيستی او پخپل مشوکه کي يې ټينگ ونيوي هوا ته والوتی ، کله چي وهغه ښارته ورسيدی نو يې خط دمليکي يا د هغه ښار پادشاه چي ښځه وه په مخ کي واچاوه خپله بيرته په هوا سواو په يوه درخته کي کښې نستی کتل يې چي مليکه څه کوي ، مليکې چي خط خلاص کړاووې وايه پوه سوه چي دا کار د يوه عادي سړي نه دی . خپل وزيران يې راوغوښتل او دا احوال يې ورته ووايه . ددې ځای وزيران چي ډير جنگيالي او زورور خلک وه ټولو وويل ((موږ څو اوداسړی وژنو او ملک يې ورته خراب کوو)).

مليکې خپل وزيران ددې کارڅخه منع کړل او هغوی ته يې وويل ((تاسي فکر وکړی موږ ته دا خط اواخطارد يوه مرغه پلاس را ليرل سويدئ په دې کار کي حتماً لوی لاس سته اودا يو ساده کارنه دی د جنگ څخه به تيرسو او ددې کار دمعلومولو د پاره به زه خپله ځم اوگورم به چي دا څوک دی اوڅه غواړي)).

په هرصورت د مليکي او مدبرسپري تر منځ رابطه همدغه مرغه ټينگه کړه سفرآغازسوکله چي دمدبرسپري ودربارته ورسيدل وي ليدل چي د اوبو په منځ کي يو تخت پروت دی چي بايد دا باندي کښيني وې غوښتل چي خپلي پايشې راپورته کړي بوتونه وکاري او په اوبوگډه سي دا کاريې هم کاوه ، خومدبره سپري ورته وويل.

((رآخه دلته اوبه نسته اوبه تر ښيني لا ندي دي)) . کله چي دامليکه وتخت ته نژدې سوه هم هغه تخت ووکم چي ددې په خپل دربارکي ددې تر پښولا ندي پروت وودا بله يوه د قدرت بيلگه ددې مدبره شخص له خوا ورته وښودل سوه مليکه چي ډيره پوهه اوهوشياره ځيرکه ښځه وه د بيرته رسيدو په وخت کي يې خپل وزيران را غونډکړل تکراراً يې بيا ورته و ويل جنگ کمه فايده موږ ته نه رسوي ددې پرځای چي خپل خلگ و وژنو بايد د صلح څخه کاروا خلواو خپل ملک خراب نه کړو پخپل عاقلان نه تدبر سره يې وطن د بربادۍ اوانسان وژني څخه وساتي اودمدبره سپري سره يې ددوستي تړون لاس ليک کړ په نتيجه کي دواړه ملکونه سره يو او مضبوط هيواد سو.

سوالونه

1. ددې مدبره شخص نوم څه وو؟

2. دا مليکه څوک وه او نوم يې څه وو؟

3. ددې مرغه نوم څه شي دی ؟

جوابونه

1. حضرت سليمان عليه السلام.

2. بي بي بلقيس وه چي اول يې ولمرته سجده کوله (کافره وه) خو د سليمان عليهم السلام سره تر واده کولو وروسته مسلمانان سول.

3. په قرآن شريف کي د هُد هُد په نوم ولي موږ يې دملا چرگک پښوم يادوو.

نوټ

1. ددې قصې څخه تاسې څه مطلب واخيستی؟

2. دژوندانه په کارونو کې باید د کمې لارې څخه کار واخلو؟

3. که د خپل عقل او تدبیر څخه کار و نه خلو څه به وسي؟

خدای تعالی (ج) په قرآن عظیم الشان کې فرمایي

((آیا هغه کسان چې علم لري او هغه کسان چې علم نلري سره برابري؟))

هیڅکله نه سره برابر کېږي.

زمونږ رسول اکرم (ص) فرمایي: ((علم زده کړې ځکه شرافت د انسان په علم او ادب سره دی په مال او دنیا سره نه دی))

شرافت الا نسان بالعلم ولا دب لا بالمال والنصب ﴿﴾ حدیث نبوي

د واده شپه

په تیره زمانه کې یونجار وو چې په ملک کې د قحطۍ او وچکالۍ له امله مجبوره سوځېدل کورواو کلي پرېږدي د یوې گولې ډوډۍ د گټلو د پاره باید یو بل چیرې مسافرت وکړي. هغه وو چې خپله بستره یې و تړله اود سفر موزې یې په پښو کې د کوره څخه یې د خدای په امانې وکړه او رهي سو. یوه کلي ته ورسیدۍ دځانه سره یې فکرو کې شپه به دلته تیره کړم اوسبا به حرکت کوم. دلته په دې کلي کې هم د ژوند ټول اړخونه په ټپه دریدلي وه. یوخیاط وو چې هغه هم غوښتل و یو بلي خواته سفر وکړي چانس ورته یاري وکړه د یوه نه دوه ښه دي سره ملگري سوه اوسهاردواړه رهي سول. پس له منزل وهلو بیا هم د خپلي شپې د تیروولو د پاره په یوه کلي کې ډیره سول. ددې کلي خلکو هم ډیر ښه ژوند نه درلود، یو زرگر چې ډیر لایق او دانسته وو د دې دوو مسافرو سره مخامخ سو هغو ته یې وویل ((ماته احوال راغلی دی په پلاني ښهر کې ډیره ښه مزدوري پیدا کېږي انشاء الله خلگ به زموږ سره کمک وکړي)) سهار سو د دوو نه درې ښه دي سره ملگري سول او پخپل سفر یې پیل وکړ خوشې او ورځې یې منزل وکړ ډیر سترې سول په گډه یې سلاح وکړه چې صبا به منزل نه کوي شپه سوه درې واړه ویده سول، نجار چې د خپلو ماشومانو په فکر کې ډوب دی خوب نه ورتلی کرار ولاړ سو د خپلي لور په یاد یې د لرگي څخه یوه دانه نانځکه يعني یوه دانه ناوکی جوړه کړه بیا راغی. کرار پخپل ځای کې پریوتی خیاط هم د یوه اړخ څخه په بل اړخ اوښتی. ډیر خوب نه ورتلی را وینس سو ناڅاپه یې سترگې پر نانځکې ولگېدې پوه سو چې دا کار د نجار دئ سمدلاسه یې یوڅه ټکړې چې درلودې هغه یې قیچي او ناوکی ته یې یوه دانه کمیس جوړ کړ، دی هم راغی پریوتی د سهارخوا وه زرگر د خو به راکښې نستی. سترگې یې پر ناوکی ولگیدې دی هم پوه سو چې دې دوو نفرو خپل کمال ښکاره کړ زه پاته سوم زه هم باید څه ناڅه وکړم ده هم پخپل نوبت سره د سرو یاسپینو څخه یو امیل ورته جوړ کړ اود ناوکی په غاړه کې یې واچوی. بیرته راغی او پخپل ځای کې ویده سو، خیر یوه شپه وه تیره سوه سهار درې واړه د خوبه را وینس سول چې گوري یوه ډیره ښایسته پیغله په جامواو زیور آراسته ناسته ده هریوه ددې درو واړو څخه غوښتل چې دا پیغله پخپل نامه کړي کرار کرار دوستي په دښمني تبدیلېږي دعوه ده.

سوالونه

1. اوس تاسي و وایاست دا پیغله باید دکوم کس حق وي ؟
2. اسلامي شریعت په دې باره کې څه ویلي دي ؟
3. هغه کس چې په زوره دا پیغله و ځانته غواړي حقه خبره ده ؟

جوابونه

1. اسلام وايي بايد د پيغلي څخه پوښتنه وسي چي ددې دروكسانو څخه كوم يوددې خوښ وي هغه دي وغواړي.

2. دوه نفره به شاهدان سي او يونفريه زوم.

3. هر هغه كس چي په زور سره دا پيغله ځانته غواړي د اسلام د دين مخالفت كوي موږ شاهدان يو، پلار، اكا، ماما، ورور او ټول دوستان حاضر وي د نكاح په وخت كي مگر بيا هم قاضي، مفتي يا ملا امام دوه نفره شاهدان وناوي ته استوي پوښتنه ترې كوي چي ستاد نفس او مهر وكيل څوك دى ؟ هغه وخت چي ناوي د خپلو قريبانو څخه يوكس انتخاب كړي هغه كس بيا د انجلي وكيل گرځي او د انجلي په عوض خبري كو كه چيري دا انجلي پخپله ودې قاضي يا مفتي يا ملا امام ته حاضره سي هيڅ ممانعت د اسلام د نقطه نظره نسته ، خودا چي په اسلام كي شرم ، حيا اود مور پلار احترام ضروري خبره ده او هيڅ مور او پلار د خپل اولاد په بده نه وي روا داره نو په همدې خاطر انجلي پخپله خوښه يوكس انتخابوي . ضرور نه ده چي هغه يې پلار وي يا نژدې دوست .

اودا خبره بايد د ياده څخه ونه باسو چي د نكاح د تړلوڅخه مخ كي رضاييت اود تفاهم خبري سوي وي په دې ورځ صرف انتهاي فيصله كيږي.

په نتيجه كي ددې ناوي رضاييت شرط دى . بيله رضايته نكاح نه تړل كيږي اونه يې څوك په زوره سره نكاح كولاى سي . ځكه په زور سره نكاح تړل حرام دي . بلكه نكاح يې هم نه كيږي .

هغه كسان چي دا فكر لري چي گواكي انجلي دمور او پلار په رضا وركول كيږي د سره څخه غلطه ده.

حق مهر

ډيركلونه مخ كي يوپادشاه وو يوه لوريږې درلودل يوه ورځ دې پادشاه قسم وخوړئ ((خپله لوربه ترهغوپوري چاته ورنه كړي خوددې انجلۍ په حق مهر كي ددې دنياپه اندازه داراي وانه چوي)) كلونه تيريږي انجلۍ غټه كيږي د انجلۍ مور و پادشاه ته وايي دا انجلۍ غټه سوه چاته يې وركړه پريږده چي پخپل بخت پسې ولاړه سي.

پادشاه قسم خوړلې وود خپله عهده څخه نه وزي داسي سپړي هم نه پيداكيږي چي دومره مالداره او دنياداره وي د انجلۍ مور او دوستان ډيرخپه وو اخريې په پادشاه زور راوړئ چي څه ناڅه وكړي . پادشاه مجبوره سو اعلان يې وكړئ هرهنه كس چي ددنيا په اندازه زما دلور پوره ولور راكړي هغه ته به يې ور په نكاح كړم شرط دادۍ هغه كس چي دا ولور ومني او بيايې ادا نكړاي سي نود هغه سر به پرې كيږي.

دې دوو شرطوته هيڅ كس هم نه حاضر كيدى يوه ورځ يوسپړى حاضر سو چي د پا د شاه دواړه شرطونه ومني پادشاه وخپل ځانته ومنئ سړي اقرار وكړ چي زه حاضريم ددې شرط په اداكولو سره د پادشاه لور ځانته په نكاح كړم پادشاه ورنه پوښتنه وكړه . ستاپادشاهي اوماال دولت چيرته دى ؟

((سړي وويل زه نه پادشاهي لرم او نه هم دنيا دولت)) . پادشاه فكر وكړ داسپړى يا خوليونى دى او ياهم د ژونده بيزاره سوى ، په هرصورت پادشاه امروكړصبا ته راسه اود ټولوخلقو په مخكي اقرار وكړه ، سړى ولاړۍ اوسهار سباحاضر سو پادشاه خپل وزيران ټوله د شهادت د پاره را ټول كړيوه قاضي القضاات د سړي څخه پوښتنه وكړه ((تاددې انجلي دمهر د پاره چي پادشاه حكم كړيدى ددې دنيا په اندازه ولور راوړيدى ؟)) سړي اقرار وكړه .

قاضي وويل كمه دى ؟

سړي دخپله جيبه څخه قرآن عظيم الشان را وايستۍ دقاضي په مخ كي يي كښيښودئ اودا مبارك آيت يې ورته ولوست.

لا رطب ولا يا بس الا في كتب مبين.

ترجمه : نه وچ سته اونه لوند په مخكه اوآسمانوكي مگرپه دې كتاب كي ښكاره .

سړي وويل داكتاب ددې انجلي تر ولور په زرهاووچنده دروند دى قاضي ومنل . او پادشاه ته يې قناعت وركړ . سمدلاسه يې نكاح وتړل سول اوسپړى چي د قرآن عظيم الشان لوستونكى اوقبلوونكى وو د پادشاه زوم سو.د انجلي مورهم ډيره خوشحاله سوه او انجلۍ هم پخپل بخت ورسیده.

سوالونه

1. قرآن څه شي دی ؟

2. وچاته نازل سويدي اود چاپه واسطه موږ ته ښوول سويدي ؟.

3. د پادشاه په ملك كي كم قانون حكم فرماوو؟

4. مهرڅه شي دی ؟

5. اودامهر د چا حق دی ؟

جوابونه

1. قرآن د الله پاك كلام دی.

2. وحضرت محمد (ص) ته نازل اود هغه په واسطه موږ ته ښوول سوی دی .

3. پادشاه مسلمان اوداسلام قانون په ملك كي رائج وو.

4. مهرد انجلۍ په حق كي بخښنه اوددې خپل حق دی

(خاص الخاص).

5. داچي بعضي خلگ د انجلۍ مهراخلي او پخپله رضايې وځانته مصرفوي بل كل حرام دی كه چيري انجلۍ خپل رضایت وښودئ وهرهغه كس ته چي ددې رضا وي پروا نلري غيرله دې هيڅ كس دا حق نلري حتي كه خاوند (ميره) يې هم وي چي ددې مهر څخه استفاده وكړي.

اصلاً په حقيقت كي مهر د نكاح د تړلو په وخت كي په هم هغه ساعت و ښځي (ناوي ته) وركول كيږي . اوياهم د ناوي وكيل ته سپارل كيږي بيا د هغې خوښه ده چي څه په كوي . اويا يې چاته بخښي . اويائي دخپله ځانه سره ساتي.

د خدای (ج) ساتنه

په تیره زمانه کې یو ډیر ظالم پادشاه وو د خلکو وژل، ژوندي ښخول او په سر کې د ژوندي انسانانو میخونه ټکول د ژوندانه د معمولي احکامو جز گړځیدلی وو یوه شپه دې ظالم پادشاه خوب ولیدۍ اوږ را روان دۍ په بعضو کورونو کې د پادشاه د ښمنانو نه ننوزي خود پادشاه د دوستانو په کورونو کې داخل کېږي او هغه سوځي . سهار سو پادشاه ډیر په قهر کې دۍ خپل وزیران یې را وغوښتل اود خوب تعبیر یې ځني وغوښتۍ وزیرانو علماً را وغوښتل او جواب یې ترینه پیدا کړ، یوه عالم ورته داسې ځواب ورکړ، ((ستا د ښمنانو په قوم کې داسې هلك پیدا کېږي چې ستا پادشاهي به ختموي او ستا قوم به وژني)).

پادشاه ددې خبرې په اوریدلو سره سم امر وکړ ددې قوم ټول هغه هلکان دي ووژل سي کم چې دې نه بعد پیدا کېږي . همداحکم جاري وساتل سوختي تردې اندازې چې اویازره کسه هلکان ووژل سول خواصله مدعا یې پوره نه کړای سواۍ . هلك پیدا سو موریې ډیره وارخطا وه . ورته داسې تدبیر وښوول سوچي یو صندوق دي جوړکړي هلك دي پکښي واچوي او په دریاب کې دې وغورځوي مور یې همداسي وکړه . دریاب د اوبو صندوق راوړۍ اوپه داسې یوه کور کې یې دخپل دیوه نهر په واسطه داخل کړ چې په دې کور کې هیڅ هلك نه وو زیږیدلی په دې کور کې ډیره خوشحالي راغله خود کور د مالک رضایت نه وو . په هر صورت داهلك لوی سو یوه ورځ یې په بازار کې چکرواوه وې لیدل دوه خلگ سره په جنگ اخته دي حتماً یوحق وو بل ناحق . دې ځوان هلك د حق پلوي وکړه او په داسې حال کې چې اراده یې نه درلودل هغه نا حق سړی ځني و واژه سو . دا خبره ددې باعث سوه چې وتښتي اود ملک څخه فرار وکړي پس له ډیرو شپو او ورځو یو چیري ورسیدۍ که گوري دوې انجونې د خپلو پسونو سره یوې خواته ولاړي دي اونور خلگ دڅاه په کوهي باندي را ټول سوي خپلو رموته اوبه ورکوي ددې ځوان ته درد ورغۍ ولاړۍ د څاه څخه یې غټه تیگه لیري کړه اوبه یې را وکښلې اود دوو انجونو پسونوته یې اوبه ورکړې او خپله بیرته ولاړۍ . دادوې انجونې راغلي او خپل پلارته یې دا نکل وکړۍ ددې انجونو پلار ور څخه پوښتنه وکړه . داسې څوک وو؟ انجونو وویل موږ یې نه پیژنو . پلاریې وویل ورسۍ داسې راولۍ . یوه ددې انجلیوڅخه ولاړه اوځوان یې راوستۍ په داسې حال کې چې ځوان ورته وویل:

((ته دمخه دمخه څه اوزه به وروسته درپسې درځم څو خلگ بد گمان ونکړي))

کله چې کورته راغۍ ترخبرو وروسته ددې سپین ږيري بوډا چوپان سو اوترلسو کلونو پوري یې چوپاني قبوله کړه .

وعده را ورسیده کلونه پوره سول سپین ږیری چې یو ډیر عالم باتقوا او پرهیز گاره سړی ووخپله یوه لور یې ودې ځوان ته ورکړه ځکه دا ځوان هم ډیر امانت داره او پخپل هوډ باندي کلک پابند وو، 0....

سوالونه

1. ددې ځوان هلك نوم څه وو؟
2. ددې دووانجونو پلارڅه نومیدى؟
3. دا ظالم پادشاه څوك وو؟
4. اوددې پادشاه دښمنان كم قوم وو؟

جوابونه

- 1_ ددې ځوان هلك نوم حضرت موسي عليه السلام وو. چي پروردگار عالم د يهودانود لارښووني د پاره اود هغودخلاصى د پاره ومصرته وليږه اوددې فرعون په كوركي لوى سو .
 - 2- ددې دووانجونو پلار حضرت شعيب عليه السلام و.
 - 3- دا ظالم پادشاه فرعون وو چي د خدايي دعوه يې كړې وه . څو د خپلي سرکښى په نتيجه كي په رود نيل كي غرق سو .
 - 4- ددې پادشاه دښمنان بني اسرائيل (نني يهودان) وو. بني اسرائيل د فرعون د لاسه ډير په عذاب وه ځكه فرعونيانو دا خلگ د خپلو غلامانو په شكل استعمالول . اوهيڅ رحم يې نه پرې كاوه .
- نوټ : هغه انجلۍ چي حضرت موسي وغوښته هغه بي بي صفورا وه . ځكه وده ته د خدمت د پوره كولو په صورت كي قبوله سوي وه

حسد او پښيما ني

ډيركلونه مخ كي يومتدين پرهيزگاره اوصادق سړی وو. ډيرزمان يې درلودل ټوله ځوانان او په ثمررسيدلي وه يودانه وړوكي ورور يې درلودی چي پرپلارډير گران وو، دا وړوكي ډير هو ښيار او ښايسته وو اکثره به دا لوی ورونوددې ماشوم سره کينه او بغض کاوه ، حتي تردې چي يوه ورځ يې يود بله سره مشهوره وکړه راسی. دا وړوكي بوزو او ورك يې کړو. پلارته راغلل اوددې کشر ورور اجازه يې ځني وغوښتل. پلاريې هرڅومره ټينگار وکړ چي داماشوم دئ څا مخوا درڅخه ورك کيږي مگردوی ورته وويل .

((موږ ټوله ځوانان يو اوغښتلي هيڅوک نسي کولای زموږ ورور راڅخه پټ کړي)) دمېلې شپې اوورځي وې ټوله خلگ وميلې ته روان وو دوی هم روان سول د ورځي په آخرکي يې سره سلاح وکړه راسی. دې هلك چاره وکو ټولو په گډه هلك راواخيستی. او په يوه لوی څاه كي يې واچاوه . خپله بېرته کورته راغلل کله چي پلار ځني پوښتنه وکړه هلك مو څه کئ ؟ دوی ټولو په گډه ورته وويل هغه خو زموږ څخه ورك سو په دښته كي حيوانانو وخوړي دادې نښانه يې موږ درته راوړل ، پلار يې ډيرغمجن سو اوتر ډيروکلو نوپوري يې ژړل تردې اندازې چي سترگي يې ږندي سوي .هلك دخداي په رحم اومهرباني سره د څاه څخه را ووتی. اود يوې قافلي سره روان سومخ په بل ښهر. کله چي ويوه ښهرته ورسيدل نود دې قافلي مشراعلان وکړ چي يوه دانه غلام (مړي) د خرڅلاو د پاره موږ راوستی. دی . کله چي د رانيولومستله سوه دغلام مرتبه اوقيمت ډير لوړ وختئ . په هرصورت يو مالداره سړي چي ډيرمشهور وو رانيوي اوکورته يې بوتلي هلك په کورکي دغلام په حيث کار کاوه دلته په کورکي يوه ښځه پرمينه سوه غوښتل يې ددې هلك سره دوستي وکړي . خوهلك خپل ځان ځني وساتی . دا خبره پټه پاته نه سوه دکلي اوکورخلگ ټوله په خبرسول آوازه وهري خواته تيته سول . مالداره سړی چي په خبرسوهلك يې په زندان كي واچاوه اوډيرکلونه په زندان كي پروت وو، نه يې پلار وو نه يې مور نه يې خور وه نه يې ورور، بلاخره د زندان نيټه پوره سول اوحقيقت رشتياسوميدان ته راووت د خپل صداقت او رښتينولی. د وجه څخه د حکومت د ډيروغتو افرادو په قطارکي ودريدئ اوخپل فرمانونه يې صادرول.

دی نو پريږده دلې چي خپله پادشاهي کوي . هلته دده وروڼه اوکورنی. ټوله د بارانونو د نه کيدلو د وجه څخه د غذا په کمبود باندي اخته وه په ټوله ملک كي قحطي راغلې وه. هغوی مجبوره سول د نورو وطنو نو څخه غله دانه راوړي په همدې غرض بې خبره ودې ښهر ته راغلل خودا خپل وروريې نه پيژندی. ځکه ډيرکلونه پکښي تير سوي وه اوداگمان يې هم نه کاوه چي ددوی هغه وړوكي وروردي دومره غټ سوی وي اودې درجې ته دي رسيدلی وي . په هرصورت داوړوكي ورور خپل وروڼه وپيژندل ډيرعزت يې د دوی وکړخو خپل ځان يې ور و نه ښاوه چي زه هغه ستاسي وړوكي ورور يم . ودوی ته يې و ويل زه تاسي ته ډيره غله دانه درکوم په دې شرط چي تاسي خپل ټول وروڼه راولی. اوراسی. هغوی هم ومنل او ولاړل ټوله وروڼه را حاضر سول داخل ده ددې خپلو وروڼوسره چل وکړ يعني د يوه ورورپه خورجين كي يې د سرو زرو جام پټ کړ. کله چي قافله باريدل اعلان و سو چي د پادشاه يوه دانه د سرو زرو

جام ورك سويدي موږ تلابني كوو آخرجام د ورور د خورجين څخه راووتی . هرڅومره چي هغوی زاری وکړې موږ غله نه یو، خو ثابته خبره في الحال همدغه ثبوت وو ، سلاح اومشهوره پردې سول دکم کس په خورجين کي چي جام پټ سويدي هغه بايد د پادشاه تر نظارت

لا ندي و اوسي . همداسي وسول . او نور وروڼه د قافلې سره روان سوه او ولاړل . دلته پادشاه دا خپل بندي ځانته را وغوښتی . او پوه یې کړ چي ته مه ويرېږه زه ستا هغه ورك سوی وروريم چي په وړوکوالي کي سره جلا سوي وو . بيایې دخپل پلار پوښتنه ځني وکړه او بيایې امر وکړ چي دوی ټوله دې راوستل سي ، کله چي پلار د خپل ورك سوي زوي اطلاع واوريدل ډير خوشحاله سو ټوله کورنۍ راغلل اودده وروڼو پر خپل پخواني اعمالو باندي سخته پښیماني وښودل اود خپل ورورمهرباني یې د قدر وړ و بلل .

سوالونه

1. دا پرهيزگاره اومتدين سړی څوک وو؟
2. ددې وړوکي ورور نوم څه وو؟
3. دغلامۍ په بڼه کي چارانيوئ؟
4. دا ښځه چي پردې غلام مينه وه څه نوميدل؟
5. دهغه کس په خورجين کي چي د سرو زرو جام پټ سوهغه څوک وو؟

جوابونه

1. متدين او پرهيزگاره سړی حضرت يعقوب عليه السلام وو
2. ددې وړوکي ورور نوم حضرت يوسف عليه السلام وو .
3. دغلام په بڼه کي عزيز دمصرچي دهغه وخت دحکومت لوی غړي وو را نيوي .
4. دا ښځه چي په حضرت يوسف عليه السلام مينه وه
5. بي بي زليخواه . دحضرت يوسف عليه السلام اخلاق اوبنايست دومره زيات وو چي بي بي زليخوا ونه سواي کړلای خپل توان اوطاقت پټ کړي . لطفاً دا قصه په قرآن شريف کي ولولي .

6. په خورجين كي د سرو زرو د جام سړی د يوسف كشورورور بن يامين وو. په دې خاطر يې جام د خپل ورور په خورجين كي پټ كړي خودا خپل وروردلې د خپله ځانه سره وساتي او ټوله معلومات د خپل كورځني و پوښتي . اوځانته بهانه پيدا كړي څو خپل پلار او ټوله كورنۍ مصرهغه ځای ته چي دی پكښي حكومت كوي راوغواړي

نوټ : حضرت يوسف عليه السلام په وړكتوب كي خوب ليدلی وو. يوو لس ستوري اوسپوړمۍ وده ته سجده كوي . كله چي سهارسو نوخپل خوب يې خپل پلارته ووايه . پلار يې ورته وويل زويكه دا خوب به هيڅ چاته نه وايي . ځكه پلاريې پوهيدی چي ددې هلك څخه پيغمبرجوړيږي . اوځلگ حتماً ورسره كينه اوعداوت اخلي.

حق اوعدا لت

په يوه زمانه کي دري تجاران وه . هريوه دخپل کسب اوکمال په درلود لوسره شهرت درلودی. يوه خل درې سره دمالونو د رانيولو په خاطر په تجارت باندي وتلي وه ، په يوه ښار کي اوسيدل خودمالونو د را نيولو په هکله معلومات حاصل کړي . ناگهانه يوه ورځ ديوه ساحر په ليدو سره چي دخپل جادو په اظهار باندي لگياوو مخامخ سول ، ددې جادوگر په عجائبو صحنو سره چي دخلقوپه مخ کي يې اجرا کول متحيرگرځيدلي وه او هميشه به يې په دې باره کي يود بله سره خبري کولې د هريوه دا خوښه وه چي ددې علم زده کړه وکړي اوخپل ځانته آسانتياوي برابرې کړي . دوی ټولو په گډه سره يوه ورځ دا فيصله وکړه چي ددې جادوگر څخه به دا علم زده کووهغه وو چي يوه ورځ درې واړه جادو گرته راغلل اوخپل حال يې ورته ووايه ، جادوگرهريوه ته ددوی تحفه ورکړه يعني يوه ته يې يوه دانه قالينچه ورکړه ، بل ته يې يوه دانه هنداره ورکړه او بل ته يې يوه دانه سيب ورکړ .

دقالينچه ښه والی داوو چي په قالينچه باندي به کښينوستل نوهرې خواته چي به يې زړه سوهغې خواته به يې پرواز کاوه . د هنداري خوبايي داوه کله چي به يې په هنداره کي وکتل نودخپلي خوښي ځای به يې پکښي کي ليدی . دسيب خوبايي داوه کله چي به دناجورۍ په وخت کي چاخورلی وای نو دناجورۍ څخه به راگرځيدی او ترډيره عمره پوري به ژوندی پاته کيدي . يو ورځ هغه کس چي دهنداري مالک وود جهان ننداره کوله وې ليدل چي په يوه ملک کي يو پادشاه دئ دهغه لورډيره سخته ناجوره ده ددې پادشاه همدايوه دانه لوروه ډيره پرگرانه وه اعلان يې وکړ هرهنه طبيب چي زما دلورعلاج وکړي زه علاوه پردې چي داخپله لور ورته په نکاح ورکوم خپله نيمه پادشاهي هم ور سره ورکوم . ددې تجارانودا تجارت خوښ سواودرې سره په قالينچه باندي په داسي حالت کي کښينستل چي په ډير شوق سره وهغه ښهر ته روان وه . کله چي وښهرته داخل سول نودغه يوه دانه سيب يې دې انجلۍ ته ورکړ . هغې وخوړاو روغ رمتپه سول . اوس پادشاه حيران دی چي داخپله لور وکوم کس ته ورکړي . پخپله دادرې واړه تجاران هم سره بې اتفاقه دي ځکه هريوددوی په دې باندي رضا دي چي د پادشاه لور وغواړي . اوس تاسي قضاوت وکړئ داانجلۍ دکوم کس په نکاح کي راسي

1. قالينچه وا لا وايي که چيري دا قالينچه نه وای موږ به دلته څنگه راتللو؟ يعني زما حق دی.

2. هنداري وا لا وايي که چيري داهنداره نه وای څنگه به دې ځای ته زموږ فکرارسيدلی وای اوڅنگه به پرې خبرسوي وای ؟ اصلاً دا انجلي زما په حق ده.

3. سيب وا لا وايي که چيري داسيب نه وای داانجلۍ به څنگه بيرته روغه رمتپه گرځيدلي وای ؟

راسئ چي قاضي ته ولاړسو اود شريعت له رويه ورڅخه پوښتنه وکړو آيا د اسلام مقدس دين په دې باره کي څه ويلي دي .

قاضي په منع ددې درو تجارانو کي دا فيصله وکړه.

1. د قالينچه تجارخپله قالينچه لري.

2. اود هنداري تجارخپله هنداره لري.

3. دلته يوازي د سيب تجار په خپل حق ونه رسيدی .

ځکه ددې تجار سره خوسيب هم نسته بايد دا انجلۍ د سيب په حق کي د تجار سره په هغه صورت نکاح کيږي چي د انجلۍ رضائيت هم حاصل وي ، د انجلۍ رضائيت ځکه حاصل وو چي هغه د سختي نا جوړۍ څخه خلاصه سوې وه (په بستر پروت مريض هم په ژوندني دمړي حالت بيانوي).

اوکه يې رضانه وه نو د سيب عوض بايد ورکړي . رضاخوېې ده ځکه الله پاک د تدريجي مرگ څخه وساتل.

ظلم او ستم

په تيره زمانه كي يوداسي ظالم پادشاه وو چي ډيرخلگ ځني په عذاب وه د ظلم حد اولړۍ تردې اندازې پوري رسيدلي وه چي هيڅ كس يې هم تصورنسي كولای ، بندي خانې د بنديانو ډكي وې په شاقه كارونو كي د مظلومانو لاسونه او پښې تياكي سوي وې د رعيت اقليت د پادشاه د ظلم له لاسه د ژوند په ډيرو سختو كړاوونو كي د مرگ په انتظار وه . لنډه داچي دې ظالم پادشاه دخپل زړه په خوبه دستورالعملونه جاري كول اوهغه به يې عملي كول ددې پادشاه په رعيت كي يوه وړه ډله وه چي د پادشاه قاعده اوقانون ته نه تسليميدل . پادشاه هم په هره اندازه ظلم چي د لاسه كيدۍ صرف يې كړي خو كمه فايده يې ونكړل . بالاخره پادشاه مجبورسو وخپلو پيروانو ته يې امر وكړچي د ښهر د باندي لوی لوی خندقونه وكيندي او جوړ يې كۍ . د پادشاه امر تا ميل سو خندقونه وكيندل سول ، بيا پادشاه امر وكړ چي دا ټول خندقونه د لرگيوخه ډك كړي ، داكارهم وسو ، بيايې امر وكړ چي اور ورته ورته كړي ، داكارهم وسو ، بيا يې امر وكړچي د خندقونوپه كناروكي زما ناستي د پاره تختونه جوړ كۍ ، داكارهم وسو ، بيا يې امر وكړي زما مخالفين ټوله گرفتار راټول كۍ ، داكار هم وسو . پخپله ولاړی په تخت باندي كښي نستی اوامر يې وكړي چي زما مخالفين راوړی اوپه دې اور كي يې واچوی ، همداسي كيدل هريو كس چي به اورته اچول كيدئ نو پادشاه به په قهقهه سره خندل اوخوشحاله كيدئ به ، خبره دې اندازې ته ورسيدل چي هيڅ څوك پاته نه سول بغير د يوې ښځي نه چي خپل زوی يې په غيږ كي نيولی وو هغه هم په دې خاطر چي گواكي د پادشاه زړه ددې ماشوم په خاطر وسوځي او ما خوشي كړي ، كله چي د اورخندي ته نژدې سول ښځي وغوښتل چي فرياد و باسي خو نا گهانه ددې ماشوم هلك د خولې څخه داسي يو ږغ راووتی ((ځان واچوه داځای ډير بهتره اوگلستان دی مه ويريږه)) داماشوم اومور دواړه ددې كوهي و اورته ولويدل اود شهادت جامونه يې نوش كړ .

اوس ستاسي څخه پوښتنه كوم.

1. ددې قصي نه مو څه زده كړه ؟

2. آیا داقصه مو چيري اوريدلې ده ؟

3. د پادشاه مخالفه ډله څوك وه ؟

4. پادشاه اودهغه ډله څوك وه ؟

جوابونه

1. ددې قصي نه موږ دانتيجې واخيستل چې دانسان سره په دې اندازه ظلم او ناروا د انسانيت د چوكاټ څخه وتلی کاردی ، اورکي سوځول دمځکي پر مخ د پروردگار عالم د اوامرو سره مخالف دی.
2. دا قصه دقرآن عظیم الشان په صفحاتو کي داصحاب
الا حدود په نامه موجوده ده.
3. د پا دشاه مخالفه ډله د هغه وخت مسلمانان وه.
4. پادشاه او د هغه ډله داسلام ضد (کافران) وه.

ایمان او عمل

په تیره زمانه کې یو ډیر پوه هوښیار او صادق سړی وو خپل ټول عمر یې د خلقو په خدمت کې تیراوه، راز، رازتکلیفونه یې و گالل په ډیرو مصیبتونو کې اخته سو ولي د خپل عظم اوارادې څخه یوه زړه هم ستومانه نسو ټوله خلگ یوې خواته وه دی بلي خواته وو. یوه ورځ چې خلگ ټوله دجشن په میله اخته وه خوشحالی یې کولې دا هوښیار سړي خپله ملا و ترله اود پادشاه و حرم سرای ته ورننوتی څه چې یې د لاسه کیدل هغه یې وکړه په قصد سره یې ټول سامانونه ورته مات کړل خپل تبریې هم هلته ځوړند کړ او بیا ترې را ووتی کله چې پادشاه اود هغه ملگري بیرته وا پس سول وې لیدل چې هرڅه په بل مخ باندي اوبستي دي دا کارد پادشاه د پاره ډیر گران پریوتی او د خپل شان سره یې لازم ونه گڼل امر یې وکړ چې دا شخص دي پیدا او ونيول سي، څو پخپله سزا باندي ورسېږي ټولو خلقو رایي ورکړي چې دا کار ددې یو سړي له لاسه سوئ دی، پادشاه چې ډیر په غصه کې وو امر یې وکړ چې دا سړی ژوندی وسوځی، همداسي وسول خوداسړی مړ نه سو اود اورڅخه ژوندی بیرته را ووتی خلگ ټوله حیران وه کارونه د خدای (ج) دي په یوه مخکې کې چې څلور خوا یې غرونه وه او وچ میدان وو د اوبو آثار هم نه لیدل کیدئ د خلگو تگ راتگ هم په دې لاره چندانې نه وو ددې صادق او هوښیار سړي پرې گذر راغی دلته ده خپله کپه واړول شپه تیره سول سهار د ژوندانه د کار و بارد پاره وخوځیدئ او ولاړئ پرور دگار عالم په هم دې وچ ډاگ کې ورته زوي ورکړمور یې وارخطا سول د خپلي کړدۍ څخه د باندي را ووتل غوښتل یې چې څوک پیدا کړي او ورڅخه کمک وغواړي خو کامیابه نه سول.

د بیرته راتللو په وخت کې د ليري سترگې د خپلي کړدۍ په لور ولگیدي چې پرسر یې ټپوسان اتې کوي وارخطا سول او په منډه منډه یې دخپلي کړدۍ په لور را ودانگل کله چې را ورسیده وې لیدل د اوبو چشمه غیبي پیدا سویده ډیره خوشحاله سول اود خدای شکر یې وایستی، ددې صادق سړي عمر ټوله په تکالیفو کې تیر سویدئ خود خپل عزم او ارادې لاره یې ددې حوادثو په مقابل کې هیڅکله بدله نه کړه حتي تردې اندازې چې یوه شپه یې خوب ولیدئ چې دا خپل زوي وژني ځان یې چپ ونيوی بله شپه یې بیا خوب ولیدی بیا یې خپل ځان چپ ونيوی په دریمه شپه چې یې خوب ولیدی نو دا خپل زوي ته یې وویل.

((اې زویکه مادغه درې شپې خوبونه لیدلي دي چې تا به قرباني کوم، ستا څه خیال دی دې خپل زوي ورته په داسي حال کې چې لا ځوان سوي هم نه ووداسي وویل.

((بابا جان څه چې ستا خوښه وي هغسي وکړه خیر شپې ورځی دي تیر یږي یوه ورځ پلار د اتصمیم ونيوی چې داخل خوب به عملي کوي پخپل زوي یې پاکی جامي واغوستی سترگې یې ورته توري کړې او یوه دانه رسۍ یې دځگانه سره را واخیستل پلار او زوی دواړه دکوره څخه را ووتل یوڅه منزل چې یې وکړ یو غماز جادوگر په لاره کې پیدا سو

او دا هلك ته وايي : ((مخه ددې خپل پلار سره تاوژني)) هلك چي دا خبره واو ريدل خپل پلار ته يې ږغ كړ او دا خبره يې ورته وويل:

پلار يې په ځواب كې ورته وويل .

((غور مه پرنيسه به ډبره يې ووله)) چي څه مخ كې لا نه وه تللي بيا يو بل غماز جادوگر راپيدا سو او دې هلك ته يې هم هغسي وويل هلك بيا خپل پلار ته وويل پلار يې بيا ورته وويل په ډبره يې ووله ددريم ځل دپاره بيايو بل غماز پيداسود هغه سره هم هغسي رفتار وسوكم چي دمخكني دوو نفرو سره سوئ وو.

قصه به را لنډه كواو دخپلوسوالونو ځوابونو ته به ځان تيار كړو .

1. دا نيك عمله اوصادقه سپړي څوك وو؟

2. څه يې غوښتل اودښمن ورسره څه وكړه ؟

3. هغه څلورلاره چي دې صادقه سپړي خپله كړدې پكي ودروله څه نومېږي ؟

4. هغه څلورلاره كي چي ددې صادقه سپړي زوی پيداسو نوم يې څه شي دئ ؟

5. دې لاره كي اوبه څنگه پيدا سوې ؟

6. كله چي پلار او زوی دواړه دكور ه څخه ووتل په مخ كي ورته څوك راغلل اواصلي نومونه يې څه دي ؟

جوابونه

1. دانيك عمله سپړي حضرت ابراهيم عليه السلام وو.

2. غوښتل يې دخلقودمنځه څخه خرافات ليري او د وحدانيت قانون رايچ كړي خو جاهلانو غوښتل دي و وژني او په اور كي يې وسوځي.

3. هغه څلورلاره د نني كعبه مركز دي . (مكه معظمه په همدې څلور لاري كي اّباده سول .)

4. نوم يې حضرت اسماعيل عليه السلام.

5. حضرت اسماعيل عليه السلام د ژړا په وخت كي چي خپلي پنډي يې په مخكه منبلې رب العزت ددې حركت پواسطه د اوبو چشمه پيدا كړه كله چي دده مور را ورسیده د ډيري خوشحالی څخه يې د ريگو ديوالونه د اوبو په څنډه كي ودرول او دا يې ويل ضم ، ضم ، اوس دا اوبه دآب ضم ضم پنوم باندي مشهور دي

6. دحضرت ابراهيم عليه السلام اوحضرت اسماعيل عليه السلام په لاره باندي دعزازيل اولاده (شيطانان) دحضرت اسماعيل عليه السلام ومخ ته په درې ځايونو كي رانېكاره سول داسماعيل د پلار په وينا (حضرت ابراهيم عليه السلام په ډبره يې ووله اوحضرت اسماعيل عليه السلام هم داسي وكړل نو هغه درې ځايونه ترنن پوري مسلمانان د حج د فريضه د ادا كولو په غرض چي ودې ځای ته رسيږي په وړو دانو د شگوسره د وهلو دا فريضه ادا كوي اودغه د شيطان پنوم په نخښه سوي ځايونه ولي اودحضرت ابراهيم او اسماعيل عليه السلام قبول سوي عمل د ستايني په غرض تائيدوي.

حج اکبر

ډيركلونه مخ کي درې کسان سره يوځای سول غوښتل يې د پاک پروردگار عبادت وکړي خو وکولای سي خپل ځانونه دمتقي او پرهيزگاره بندگانودجملې څخه وشميري . په همدې غرض درې واړه دښهر څخه دوتلوپه مېناباندي په تصميم نيولو سره بريالي سول خپلي جامي يې کت کړې د سفرموزې يې په پښوکړې اوخپلي راټولي سوي پيسې يې ديوې سپکي بسترې (برستن ، بالښت اوکورپچې) سره ټينگي وتړلې ، دخپلو دوستانو سره يې دخدای په امانی وکړه اومخ پرقبله باندي يې خپل سفرشروع کړئ .

ډيري شپې اوورځي يې منزلونه وو هل ترڅوچي په يوه دښته کي د شپې د تيرولود پاره سره ډيره سول ، ددوی دا عادت ووچي دورځي به يې منزل واهه ولي د شپې به چيرته دخپلي آرامۍ اوکرارۍ په غرض سره راغونډيدل اوشپه به يې تيروله سهار دلمانځه څخه وروسته به بيا په خپل سفرسره روانيدل ، داخلي شپه د پخوانيو شپو په شکل نه وه په دې شپه کي يوه عجيبه پيښه وسول چي هيڅ کس ددې واقعي يوتصويرهم په ذهن کي نه درلودی ، هغه داسي:

يوددې دروکسانو څخه په نيمه شپه کي دخوبه راپورته سوڅو دخپل خدای عبادت وکړي که گگوري دليري څخه د اور شعلې رامعلوميږي نوموړي شخص چي هرڅومره دځانه سره سوچ وکړ چي دابه څوک وي ورته ثابتته نسول ځکه نو دمعلومولود پاره را رهي سوڅودغه اورته خپل ځان ورسوي اومعلوم کړي چي داڅوک دی ، که چيري هغوی هم دسفرکسان وي نو ورسره به يوځاي سي اوکه دا حالت نه وي نوبایدپوه سي چي په دې نيمه شپه اودښت بيا بان کي داخلگ څوک دي اوڅه غواړي ؟ رارهي سو پس له څه ځنډه راورسيدئ د اورځای ته که گگوري چي يوه سپين سري بوداښځه ناسته ده ورسره درې څلورماشومانان ويده پراته دي اودې سپين سري ښځي ديگ باندي کړيدی لا ندي اوربلېږي

مسافرسري ځني پوښتنه وکړه ؟

اې ادې په دې نيمه شپه کي څه کوې اوڅه دي په دې ديگ کي اچولي دي ؟ سپين سري ښځي چي خپل ټول حواس دلاسه ورکړي وه اودلوږي څخه ډيره په تنگ راغلې وه داسي وويل : څه موکوې وروره څه خپله لاره وهه ، ته په دې شپه کي څه کوې انسان يې که پیری ؟

سري په جواب کي ورته وويل : والله انسان يم دعبادت دپاره راوتلی يم قسمت ستاسره مخامخ کړم . پس له سوال او جواب نه دسپين سري ښځي باور وسو ورته يې وويل .

داماشومان زمالمسيان دي الاهي تقدير اتوزمازوی راڅخه واخيست يتيمان ماته پاته سول نورنودخوړلود پاره څه پاته نسول په کلي اوکورکي هم چا راسره دغريبۍ له امله کمک ونسو کړلای ما ماشومان رارهي کړه څو بل کلي يا ښهر ته چي ځان ورسوو ، مجبوري ده بله هيڅ چاره نلرو ، خوشې کيږي دلوري څخه حرکت نسو کولای ، داماشومان راته

ژاړي او راڅخه يوه گگوله ډوډۍ غواړي زما په وس کي بل څه نسته د درواغو او تير ويستلو په مېنا باندې دا ديگ ما په اورباندي ايښۍ دی اودننه په ديگ کي خوداني ډبري دي ماشومان غولوم ، ورته ويلې مي دي تاسي ته حلوا پخوم ټول دادي دژړاولوږي له امله ويده پراته دي چيرته حلوا ، چيرته خوراک.

دمسافر سړي په زړه کي دومره لوی رحم اومهرباني ځاي ونيوئ چي ترخپل هرڅه ورتيرسو يعني بيرته خپل ډيره ځای ته راغلی چي څه خواړه او پيسې يې درلودې هغه يې را واخيستل او بيرته دې سپين سړي ښځي ته راغی او ټول يې ورته ورکړل.

دخپل عزم اوارادې څخه يې هم صرف نظروکړ ځکه دده د پاره دسفر ازوغه هيڅ پاته نسول . چي سهار سوخپلو دوو انډيوالا نوته يې هيڅ څه هم ونکړ خو صرف دومره يې ورته وويل چي زه نور سفر نسوم کولای ستاسي دي په مخه ښه سي د خدای (ج) څخه درته دکاميا به سفر غوښتنه کوم اوبيرته مخ په شا دکورخواته راوگرځيدئ . پخپل روزگار او عبادت لگيادئ چي څه موده پس دده دوه ملگري بيرته دسفر څخه په کاميا به ډول را ورسيدل ډير خوشحاله وه اويو دبله يې مبارکئ ورکولې .

ده ته يې هم مبارکي ويل چي ستا عبادت هم د خدای (ج) په دربار کي قبول سواوهر چيري آواز راتللی چي ستا عبادت قبول دی، ددنیا د نورو ملکونو څخه چي خلگ د عبادت د پاره راغلي وه ټولوته دا عبادت د اووو کرتو عباداتو په شکل قبول سو ، ستادي بيا هم مبارک وي ځکه دالله پاک داصلي متقيانو دجملې څخه وشميرل سوې . اوس نو ويونکو څخه دا پوښتني کوم

1. دا عبادت په کوم نوم سره يادېږي ؟

2. دهفتې دکومي ورځي سره برابر دی ؟

3. په داسي عبادت کي څه گټه ده؟

جوابونه

1. دا عبادت حج اکبر دی.

2. دجمعي دمبارکي ورځي سره.

3. په داسي عبادت کي ددنیا و اخرت گټه پرته ده.

اصلاً په داسي عبادتونو کي د پروردگار عالم رضایت هم شامل دی . هغه کس چي درب العزت پر بندگانو رحم کوي پروردگار عالم هم پر هغه رحم کوي . د قرآن عظیم الشان په صفحاتو کي پروردگار فرمايي ((هغه څوک چي پروردگار ته قرض (پور ورکوي په احسن صورت سره نو پروردگار عالم به هغه ته اضافه تر هغه څه ورکړي کم چي شخص وده ته ورکړي دي (الله ته) .)) په دې ځای کي بايد موږ پوه سو چي الله پاک وقرض ته احتياج نه لري ، دلته د قرض څخه مقصد د پروردگار عالم هغه بېچاره اوضاعه انسانان دي چي بايد اغنيا او ماږه خلگ د اکسان د خپل نظر او فکر څخه ونه باسي . اضافه پر زکات ددې ناتوانو اشخاصو اقتصادي حالت د ښه والي د پاره هم بايد نیک نظر ولري . ددې خبري د ثبات د پاره همدا د قرض حسنه ورکول دي يا خو خيراتونه او د صدقي جاري ساتل د هر هغه مسلمان وظيفه گڼل سویده چي دمالي وضع حالت يې ښه وي . ځني خلگ بيا داسي وايي چي زه خو هيڅ نلرم هغه پلانکی وگوره زما اودهغه دمخکي او آسمان ترمنځ فرق دی . حال داچي دا خبره صحيح نه ده ځکه هرکس بايد دخپل توان او قدرت په اندازه د غريبانو سره مرسته وکړي . دده په دې حرکت سره به نه يوازي د پروردگار عالم رحم او عطوفت ډير سي بلکه دخپل هم نوع سره به يې هم اخلاقي او انساني کمک کړی وي . په نتيجه کي به د جامعې څخه فقراو بد بختي له منځه ولاړه سي .

پیدا یښت

یوه پرهیزگاره سړي یوه دانه سیب په داسې حالت کې وموندی چې غوښتل یې دلمانځه دپاره پاکي اوسترگي وکړي هغه . ویاله چې نوموړي سړي غوښتل لاس اومخ پریمنځي یوه دانه سیب اوبو پرسراخیستي وو ، نوموړي هغه راواخیستی او یوه حصه یې ځني خوړل ناڅاپه په فکر کې ورته ولویدل چې داخوتمأدکم بل شخص مال دی اوماته حرام دی . سمدلاسه دهمدې ویالې په ځنډه رارهي سو غوښتل یې چې دسیب دلویدلومبداء معلومه کي ، داوبولښتی دیوه باغ څخه چې دسیبو درختي پکښې وې تیرسوي وو، نوموړي شخص دباغ دروازه پیدا کړه اوباغبان ته یې دنیمگي سیب قصه وکړه اوورڅخه وي غوښتل چې دانیم سیب ورته وبخښي، باغبان چې هم یو پوه او صادق سړي وو پوه سو چې دا شخص ډیر په ځای رسیدلی سړی دی باید دده سره دوستي وکړي نو ورته وې ویل.

داسیب په یوه شرط بخښم چې ته به هم زماغوښتنه منې.

نوموړي ورته وویل . څه غوښتنه لرې ؟

ایازماپه واك اواختیارکي ددې غوښتنې امکانات سته ؟

باغبان ورته وویل هو ، زماپوه لورده چې هم گنګی ده ، هم کنه ، هم ړنده ده هم شوته ، دابه ته په نکاح سره اخلي .سړی چې هم مجبوره وو ویي منل په دې خاطرچې خوړل سوي سیب ورته حلال سي . دواده شپه سول نکاح وتړل سول خلگ خبرسول کله چې پرهیزگاره سړي ترمراسمو وروسته خپلي خوني ته ولاړی که گگوري یوه ډیره ښایسته اوځوانه انجلي دده په انتظارده ، د داسې حالت منځ ته راتلل دپرهیزگاره سړي دانتظارڅخه لیري خبره وه نودخپلي کوټې څخه بیرته راووتی اوخپل خسر(باغبان) ته راغي اوورته وې ویل (تاخوزماسره بل رنگه وعده کړې وه اوس خودابل څه وینم خسريي (باغبان) ورته وویل داهم هغه انجلي ده چې ماتاته ویلي وه ، ړنده په دې معني چې هیڅ نارینه یې بیله تا څخه پخوانامحرم نه دی لیدلی.

گنګه په دې معني چې دهیڅ نامحرم سړي سره یې خبري نه دي کړي.

کنه په دې معني چې دهیڅ نامحرم سړي آواز یې نه دی اوریدلی

شوته په دې معني چې دخپله کوره څخه یې دباندې قدم نه دی ایښی.

په هر صورت ددې ښځې څخه یوه دانه هلك پیدا سو ، داهلك دوړکوالي څخه ډیر هوښیار اوډکي وو دتعلیم اوزده کړي سره یې ډیره علاقه درلودل کله چې لوی سودخپل وقت اوزمان دډیرو لویواونامتو شخصیاتو دجملې څخه وگگرځیدی دخپلو ښواخلاقو او پوهي په درلودلو سره یې ډیرخلگ دخپل ځان په شاوخواړاتول کړل ځکه ترنن پوري ددې سړي دپوهي درناوي کیږي اوپه درنده

سترگه کتل دمسلمانانودډيروخلگوله خوا وظيفه گڼل سويده ،

اوس نو تاسي وواياست

سوالونه

1. دسيب خوړونکي څوک وو ؟

2. ددې ښځې څخه کم هلك پيدا سواو نوم يي څه وو ؟

جوابونه

1. دسيب خوړونکي ثابت رحمت الله عليه دامام ابوحنيفه پلاردی

2. ددې ښځې څخه حضرت نعمان ابن ثابت پيداسو، چي دژوندانه دلورو اومعتبرو اشخاصوپه قطارکي ځاي لري او نوم يي امام اعظم صاحب يا امام ابوحنيفه يانعمان ابن ثابت دی.

ضروري خبره سربيره پرامام اعظم صاحب ، امام شافعي صاحب ، امام جعفر صادق صاحب، امام مالك صاحب، امام احمدصاحب ، امام حنبل صاحب او نورټوله امامان زموږ د مقدس دين (اسلام) دسپيڅلو اساساتومفسرين دي چي زموږ د سترگو تور اود تاريخي څراغان دي ، خود بعضي خود پرسته او شخصي اغراضو په واسطه دکفراوالحاد په مکمله لارښوونه ددې محترمومعلمواوتر منځ توپيراو برتري زموږ د مسلمانانو په منځ کي يو ناوړه ناوړين دي که نې په حقيقت کي ټوله ديوه بڼ (قرآن) دباغ بلبلان دي .هيڅ

يوه ددې امامانو نه دي ويلي چي زماقاعده اوقانون صحيح دی اوددې نورو خلگو ادعاوي اولارښووني غلطې دي . داچي خلگو پخپله خوښه هريوددوی څخه خپل رهبر جوړ کړيدي دهغو هيڅ گناه نه ده.

پرموږ ديوه صادق مسلمان په حيث دافرض ده هغه مقدسي لار ښووني چي داسلام يعني قرآن په مطابق زموږ دلار ښووني دپاره دديني علماوو په واسطه روښانه سويدي پخپل قضاوت سره مطالعه اوترتطبيق لا ندي ونيسو نه داچي په ډول ډول بهانو سره په دې محترمومعلمواو باندي اعتراض وکړو.

د اولاد نیمګړ تیا

په تیره زمانه کې یو تجارتو ډیر مال او شته یې درلودل ، مزدوران مینځیانې او کارگران یې په خدمت کې شپه او ورځ ولاړه. د پروردگار عالم نعمتونه ډیر دي .خود دې تجارت په ژوند کې هم هیڅ کمی نه وو ، همیشه به یې زکات ورکاوه ، خیراتونه به یې کول د یتیمانو او بیوزلا نواحوال به یې هرکله تر خپل نظر لاندې نیولې وو، کله کله به بندي خانې ته تلې اود بندیانو د پاره به یې هم خورا کونه اوجامې تیارولې ، د ظلم او ستم ډیر زیات مخالف وو، خپل ځان یې تر نورو لوړ نه ګاڼه او همیشه به یې د خپلو غریبانو وروڼو سره مصافحت کاوه د غریبانو او معتبرانو ترمنځ یې هیڅ توپیر نه کاوه ، د بیوزلا نوسره یې ناسته ولاړه خوښه وه اکثره به د هغو سره د ډوډۍ خوړلو په وقت کې یوځای ناست وو، دایې نه ویل چې زه دنیا داره یم د غریبانو سره څنګګه ناسته ولاړه وکړم ، همیشه به د مریضدارانو کورونو ته تلې اود مریضانو عیادت به یې کاوه د هغوسره به یې مالي مرسته هم کوله ، لنډه دا چې د دنیا ټوله ښې ګڼې پرده باندې ختمې وې ، څوداني مسجدونه یې جوړ کړي وه لمونځونه به یې په جمع سره کول اود علماوو به یې ډیر احترام کاوه ددوی د پاره به یې علمي کتابونه راښوول اود خپل استعداد په اندازه به یې دخپل علم په زیاتولو کې هیڅ دریغ نه کاوه.

له بده مرغه یوازنی کمبود چې د ده په کور کې ووهغه دا وو چې زوی یې نه درلودی ، هرکله به خلګګوورته ویل چې دوهمه نکاح وټړي څوالله پاک ورته اولاد ورکړي ، د ژوندانه تر ډیر عمر پورې یې پخپل هغه اوله نکاح پورې ځان مربوط ګګاڼه اوصبريې کاوه، خود ژوندانه په تیریدو سره مجبوره سو یو بل واده وکړي همداسې وسول حاضر سو دوهمه نکاح وټړي.

پس له څه مودې الله پاک ورته یوه دانه زوی ورکړي ، ډیره خوشحالي سوه خیراتونه وویشل سول اود هلك په پیدا کیدو سره د تجارت طبیعت هم راسته سو خو قضاء فلك ورته ډیر عمر ورنکړ اود خپل زوی زلمي توب یې ونه لیدی په حق ورسیدی ، مخ کې له دې چې په حق ورسېږي د خپل زوی پالنه یې د لمړني ښځې په اختیار کې ورکړه ځکه هغه یوازې وه اود اولاد امید یې نه درلودی نو په همدې خاطر چې د هغې رضایت یې حاصل کړي وي داهلك یې دخپلې میرې په نامه کړ څوخلګ داهلك ددې د زوی پنوم وپیژني ، خپله موردې لکه دایې غوندي پالنه وکړي ، داځکه چې کیدای سي ودې ته الله پاک نور اولادونه ورکړي اوبیا به یې ارمان وخیږي .

د تجارت مرګ وروسته اولنی حالت پاته سو ګډوډي اوبې اتفاقي د دوستی ځای ونیوي ، زکات او خیرات ورک سو ، صدقه اود بیوزلا نو پالنه ختمه سوه بل کل حالت داسې بدل سولکه چې یو تعمیر را چپه سي او د آبادۍ پرځای خرابي معلومه سي.

همداسي وسوه څو کاله وروسته ددې دوو بنو ترمنځ هم جگړه شروع سوه اود جدایي نعرې خپرې سوې هرې یوې غوښتل چې خپله حصه زیاته وښي خصوصاً ددې زوی پسر دعوه ځکه ضروري وه چې دې هلك دخپل پلارمیراث په مکمله توگه اخیستلای سواى ځکه نو میرې ویل دا زمازوی دی اواصلي مور یې ویل زمازوی دی.

دعوه وقاضي ته ورسیدل ، قاضي شاهدان را وغوښتل ، اصلي مور یې شاهدان درلودل میرې هم د پیسو په مقابل شاهدان رانیول فیصله ډیره وځنډیده ، بالاخره قاضي داسي فیصله وکړه څواصلي مور معلومه کړي.

داهلك واخلى په منځ کي یې دوه نیم کړی یوه خوا یې دیوې مور او بله خوا یې د بلي مور . میرې یې خپل ځان چپ ونيوی .

دهلك اصلي مورچي دافېصله واو ریدل نعرې کړي (قاضي صاحب ، زه د خپل زوی مرگ نسّم لیدلای دازوی مي ورکړه ددې میرې دي وي څو ژوندی پاته سي) قاضي چې دا خبرې واوړیدې پوه سوچي ددې هلك اصلي مورهمداده ، نویي هلك واخیستی اوخپلي اصلي مورته یې وسپاری اودعوه یې ختمه کړه.

سوالونه

1. ولي ددې هلك میرې غوښتل چې داهلك خپل زوی وگني؟
2. خدای تعالي (ج) په قرآن عظیم الشان کي دموراو پلار په حق کي څه ارشاد لري ؟
3. رسول الله (ص) د مور اوپلار په باره کي څه ویلي دي ؟
4. دموراوپلار حق ولي پرموږ فرض اولام زم دی ؟

جوابونه

1. میرې ځکه غوښتل چې هلك خپل زوی وگگني څودمیره ډیر مال او شته دې ته پاته سي.
- وَقَضَىٰ رَبُّكَ ۖ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا رِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا .
2. ترجمه : حکم کوي پروردگارستادهيڅ کس عبادت مکوی مگگردیوه الله همدغه رنگه د مور او پلار سره احسان کوی.

3. رسول الله (ص) فرمايلي دي جنت دموراو پلار ترپښولا ندي دی ، يعني که اولاد وغواړي دالله پاک رضا حاصله کړي باید دخپل مور او پلار په نیکو حرکتو باندي خپل ځان عیار کړي او په هغه کارونو پسې اقتداء وکړي چي دقرآن عظیم الشان مطابق وي.

4. دموراو پلار حق ځکه پرموړ لا زم او فرض دی چي دوی همیشه دخپل اولاد د پاره د زړه له کومي خدمتونه کوي ، هغه پالي ، اودهغه روزنه کوي ، ترخپل وس او اندازې زیات دخپل اولاد رضائیت غواړي اود ټولو مصیبتونو په مقابل کي دخپل اولاد په سر لکه سائبان ولاړوي.

د پور غوښتنه

يو وخت او يوزمان وو ډيره وچکالي راغلې وه خلگگود خپل اصلي ټاټوبي څخه هجرت کاوه اود ژوند د بقاد پاره ليري ليري ځايونو ته تلل اوسفرونه يي کول ، صرف په يوه کلي کي ډير لږ هغه کسان پاته کيدل چي زمينداره به وه اويا به يي د چينو اوکاريزو په څنډه کي ژوند درلودی ، ځني داسي کسان هم وه چي د تللو د پاره به يي مواشي نه درلودل څودودی کډي پرې بارسي اويوه بل ځای ته وليږدول سي.

د نورو وطنو څخه به بعضي مسلمانان راتلل خپل زکاتونه اوخيراتونه به يي په دې خلگگوویشل ، په همدې حالت سربيره د خلگگوژوند هم دومره ښه نه وو ، کم خلگ چي پاته سوي وه يود بله به يي کومکونه کول ، په دې خلگو کي يوسړی ووچي عبدلغياث نوميدی دې سړي په يوه بل ښار کي يو ډير ټينگ انډيوال درلودی هروخت به هغه دلته د عبدلغياث کورته راتلی اوکله به عبدلغياث هم وهغه بل ښارته تلی دوستي ددې دواړو ډيره ټينگه وه . آوازه تيته سوي وه چي په دې کلي کي ډيره وچکالي راغلې ده . د عبدلغياث ملگگری پوه سو چي حتماً به زما دانډيوال اقتصادي وضع هم خراپه وي نو يو څه پيسې يي د ځانه سره راواخيستې اومخ د عبدلغياث کاکا دکور پر خوا رارهي سو منزل په منزل بلاخره راورسیدی ، دکلي د باندي يوه غټه پخواني درخته ولاړه وه چي ډيره ښه سايه يي درلودل ، عبدلغياث چي په کورکي په تنگ سوی وو راغلی اوتردې درختي لا ندي په چورتونوکي پروت وو چي ناڅاپه دده ملگری پرې راورسیدی سلام يي واچاوه او روغبري وکی هلته سره کښې نستل ، پس له سوال اوجواب نه د عبدلغياث ملگري څه پيسې را وکښې اوخپل ملگري عبدلغياث ته يي دقرض الحسنه په توگه ورکړې ، عبدلغياث هم ډير خوشحاله سودوگاگاني وکړې او وې ويل څوچي ژوندی يم ستا دا احسان به نه هيروم ، خير يوه دوې شپې يي سره تيري کړي اوبيايې ترې رخصت واخيست او ولاړی.

عمردی تيرپرې په دې لړکي ډير کلونه تير سول دخدای (ج) رحم هم وسو بارانونه وسول کښتونه هم شنه سول ، د عبدلغياث اقتصادي ژوند هم ښه سوځو د خپل ملگري دقرض الحسنه په باره کي يي هيڅ فکر هم نه کاوه ، يوه ورځ دده ملگری قضاء دخدای وه ناجوړه سو ، د دارودرمل د پاره يي خپل هرڅه خرڅ کړه چي لږ شاني صحت مند سو نود عبدلغياث دکلي په طرف يي خپله اراده پخه کړه چي هم به د تفريح څوورځي تيري کړي اوهم به خپل قرض الحسنه ترې واخلي.

منزلونه پس راورسیدی بيا دواړه ملگري سره يوځای سول ، يودوې شپې وروسته مسافر ورته وويل ((وروره هغه قرض الحسنه چي مي ستاسره سته هغه راته راکړه زمور اقتصادي وضع هم چندانې ښه نه ده)) عبدلغياث چي پخوا لاهم په دې باره کي فکر نه کاوه داخل دپيسو ورکړه ورته گرانه تمامه سوه ځان يي تيراوه ترڅو چي مطلق انکاري سو.

مسافر بله لاره نه درلودل ولاړی قاضي ته او عريضه يي وکړه ، قاضي دواړه را وغوښتل او پوښتني يي ترې وکړې ، مسافر ته يي وويل ته کم شاهد لرې او يادي کوم خط ځني اخيستی دی ؟ مسافرو ويل خط خومي نه دی ځني اخيستی اوشاهد هم بيله خدای اوهغه درختي نه بل څوک نلرم . بيا قاضي وعبدالغياث ته وويل ته څه وايي ؟

عبدالغياث وويل نه هغه درخته ماليدلي ده اونه هم ده ماته پيسې را کړيدي.

جاراوجنجال ډير وو ، قاضي دخپلي پوهي په درلودلوسره مسافره وويل ،ته ولاړسه هغي درختي ته ودريږه ،طهارت وکړه دوه رکعت نفل لمونځ وکړه او بيا درختي ته ووايه چي دالله درضاد پاره قاضي حکم کړيدی راسه اوشاهدي ووايه . مسافر رخصت سواوولاړی.

دلته عبدالغياث دقاضي سره ناست دی ، خلگ ځي اوراځي يوساعت بعدقاضي مخ دعبدالغياث وخواته واراوه اوپوښتنه يي وکړه داسې راته باوله ښکاره سو ، اوس به هغه ځای ته رسيدلی وي ، عبدالغياث بيله ځنډه ځواب ورکړ ، هو قاضي صاحب داليونی دی ،نه دی رسيدلی . قاضي بيرته پخپل کار لگياسو. دلته دوی پرېږده هلته مسافر پيسې راواخله مسافراغی طهارت يي وکړ دوه رکعت لمونځ يي ادا اودرختي ته په زاری سو درختي هيڅ څه اوجواب نه ورکاوه مجبوره سوبيرته راهي سو . راورسیدی قاضي ته اوسلام يي واچاوه ، قاضي وعليک کړ بيا مسافرو ويل.

قاضي صاحب هرڅه چي مي وکړه درخته راحضره نه سوه . قاضي وويل ، هغه ستانه مخ کي راورسیدل اوشهادت يي ووايه چي تا وعبدالغياث ته پيسې ورکړيدي ، مخ يي دعبدالغياث وخواته واراوه او ورته وې ويل ، ورکه دده امانت که چيري ده وتاته دهغې درختي لا ندي پيسې نه وای در کړي نوتاته دهغې درختي ځای اومنزل څه معلوم وو کله چي مادرڅخه پوښتنه وکړه .عبدالغياث خجالت سو اودخپل مسافرملگگري حق يي اداء کړ .

سوالونه

1. آیا عبدالغياث داسلام دارشاداتو مطابق کاروکی ؟

2. آیا دعبدالغياث ملگری ښه سپری وو ؟ ولي قرض الحسنه ورکړه ؟

3. په اجتماعي ژوندکي بايد سپری لکه عبدالغياث غوندي اوسي ؟

4. قاضي که علم نه درلودلای ياي رشوت اخيستی وای نو څه کيدل ؟

جوابونه

1. هیڅکله : عبدالغیاث داسلام دارشاداتوپرمبنا باندې حرکت نه درلو دی.
2. هودعبدالغیاث دملگري ډیرنه سپری وو، په دې خاطرېي وعبدالغیاث ته قرض الحسنه ورکړه چې هغه ډیر په خراب حالت کې وو یعنې وچکالي او غریبی دده د ژوند وضع ورته خرابه کړیوه.
3. په اجتماعي ژوند کې باید سپری د عبدالغیاث دملگري غوندي واوسي.
4. قاضي که رشوت اخیستی وای یا یې دعلم معلومات کم وای حتماً حق تلفي منځ ته راتلل اودعبدالغیاث دملگري په حق کې ظلم کیدی.

صبر او تحمل

دجهان په لويو سمندرونو کي يوسمندردي چي دبحرهند پنوم ياديږي . يو وخت اويوزمان په دې سمندر کي يوه لويه کښتۍ چي دډيرو مختلفوخلگوڅخه ډکه وه پخپل حرکت سره چليدل په دې کښتۍ کي يوه مسلماننه کورنۍ هم وه چي غوښتل يي چيرته سفر وکړي . داوبوپه تام قدرت کي ناڅاپه دکښتۍ چلونکي اعلان وکړ چي دکښتۍ حالت په خطرکي لويديلي دي تاسي د لامبو وهلو جامې اوملبوسات واغوندي . ټولوخلگوته داجامي اوملبوسات ورسيدل ، خلگو ډيرهياهوي اوشورماشور جوړکړي وو ، نارې اوغلبلې دکښتۍ دهري خواڅخه اوريدلي کيدې . په دې کښتۍ کي کومه يوه مسلماننه کورنۍ چي ناسته وه هيڅ څه اوفرياد يي نه وتی ټوله چپ اوکرار پخپل ځای کي ناست وه اوصبريي کړی وو د خپلي حوصلې څخه يي کار اخيستی .

نابره دکښتۍ چلونکي دوباره اعلان وکړ چي کښتۍ بيرته جوړه سوه اوحالات ټوله تر کنترول لاندې دي . خلگ ټوله خوشحاله سوه اوبيرته پخپل ځای کي آرام کښي ناستل . دکښتۍ مشر چي دکښتۍ په خلگو باندي پام لاره اوټوله يي پخپل نظرکي نيولي وه راغۍ اوددې مسلماني کورنۍ دمشر څخه يې پوښتنه وکړه ، ټوله خلگ په شورماشوراوهياهي کي وه ولي تاسي پټه خوله ناست واست وي ويلاي سئ ددې علت څه وو؟

دکورنۍ مشرورته وويل . موږ مسلمانان يو اوعقیده په مکمله توگه پر خدای باندي لرو ، موږ پهيو چي مرگ اوژوند دخدای په قدرت کي دی دځان ساتنه فرض ده موږ لازمي تدابير دکښتۍ د اواورو سره ونيول نور نو د نعرواوغلبلو جوړيدل کومه گټه نلري موږ صبرکړي وو اود خپل پروردگار رحم ته منتظروو . دکښتۍ مشر چي داخبري واوريدې يقين يي حاصل سوچي رشتياهم دمرگ او ژوند صاحب د خيراوشرصاحب دعزت اوذلت صاحب د جهانيانو پروردگاردی بندگان دخپل تدابير نه بغير هيڅ هم نسي کولای بايد د پروردگارعالم قدرت په حقه سره وپيژني ، دمسلماني کورنۍ مشر بيا دقرآن عظيم الشان کم جلد چي ورسره وو خلاص کړ اودا مبارك آيتونه يي ورته وويل

ليس لل انسان الا ماسعي .

ترجمه : نسته دانسان دپاره هيڅ مگر دهغه تلاښ .

خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ دِيْكُمْ دَحْسَنُ عَمَلًا

ترجمه : مرگ اوژوند پيداسويدي ددې خبري په خاطرچي کم يوستاسي نيك عمل کوي .

قُلْ لَا دِمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَلَا مَا شَاءَ اللّٰهُ

ترجمه : نه یم زه مالک دځان دپاره دضرر(تاوان) يانفع (گټه) مگر په اراده دالله (ج) . همدغه رنگه عزت ورکوي هغه چاته چي اراده يي وسي اوذلت ورکوي هغه چاته چي اراده يي وسي دژوند په ټولو حالتونو باندي قادردی .
دکښتۍ مشر ددې خبري په اوریدلو سره ډیرمطمئن سو او مسلماني کورنۍ دمشر څخه يي ډیره مننه وکړه دځان سره يي هوډ وکړ چي د حق په ویلو او پیژندلو کي باید سستي ونکړي .

سوالونه

صبر په کوم حالت کي ضروري دی ؟
خدای پاک دصبر په هکله څه ویلي دي ؟

جوابونه :

صبر په هغه حالت کي لازم اوضروري دی چي انسان په وس کي دمدافعی توان نه وي لکه : زلزله دباد اوباران طوفانونه ، وچکالي یا دباران نه کیدل .
دوهم : الله پاک دصبر په هکله ډیر ارشادات لري اوقرآن عظیم الشان زموږ رهنما دی . او الله پاک ویلي دي چي زه دصابرينو سره یم .

ملگر توب

په يوه ښهر کې ډير مشهور تجارو يوه دانه زوی يې درلودی خورا ډير پرگران وو ددې زوی د پاره يې د ژوندانه هرڅه تيار کړي وه هېڅ نوع کمې داسبابوددې هلك په ژوندانه کې نه ليدل کيدئ ، دا يې گاني د ورکتوب څخه ورته حاضر باشه ولاړي وې دسپورټ اوساعت تيرۍ سامان دهرې خوا څه ددې هلك په خدمت کې وه ، معلمين ، استادان ، ملا ثيان ټوله ددې هلك دعلم په زياتولو کې لگياوه دعلم اودادب لاره ورته خلاصه وه ، دنيزه بازي ، آس سورلي اوغشي ويشتلوسامان هم دښکار کولو په خاطر دمجربو استاذانوله خواڅخه ورته په تدريس اوياهم ښودلو سره دا زمينه مساعده کړې وه چې خپل د فراغت وخت په ډيره آرامه او خوشحاله فضاء کې تيرکړي ، هغه خوا دده پلار هم ډير کوشن کاوه چې دا يوه دانه زوی يې په تجارت اوسوداگرئ باندي مکمله پوهه ولري ځکه دده تر مرگ وروسته ددې دنيا اوجايداد مالک همدادده يوه دانه زوی کيدای سي .

خيرددنيا کارونه دي هلك لوی سو دخپلوملگرواوانډيوالا نو سره په مشغولا د شپې ترناوخته پوري دکوره څخه ليري وي : کله ناکله به پلار ورڅخه غوښتنه کول چې کورته وختي وختي راځه . خوهلك چندانې پخپل فکر کې داخبره نه ځايول . څو د هلك پلار هوډ وکړ چې دهلك تربيه ترخپلي څيرني لاندې ونيسي هلك چې دا وخت د21-22 کالو وو پلار ورته وويل زويه په دې دومره عمر کې دي څومره انډيوالان اوتکره ملگري پيدا کړيدي ؟ زوی ورته وويل باباجانه ملگري خو مي ډيردي خودرې نفره مي داسي کسان دي چې په مرگ او ژوند راته ولاړدي . پلاريې ځان خوشحاله وساتۍ اونوري پيسي يې ورته ورکړي او ورته ويويل زويه دادرې ملگري دي ټينگ وساته . خير يوکال دوه نورهم تير سوه پلارکله ناکله دزوی څخه دده دانډيوالا نوپوښتنه کوي اوزوي هم ددې درو ملگرو تکره توب او وفاداري ورته وايي . لنډه داچې پلار ډير کوشن وکړی خپل زوی دا يلا گڼستۍ څخه راوباسي خو په ظاهره نه کيدل ، څوبلاخره يوه شپه ددې هلك پلارچې د بوډا توب حالت ته رسيدلی ووخپل زوي داسي وازمويه .

يوه دانه پسه يې حلال کړ اوسريې ورڅخه پرې کړ په يوه جوال کې يې واچاو د جوال سر يې ټينگ وتړی کله چې زوی نيمه شپه کورته راغی نو پلارورته وويل .

زويه ډيرکلونه مخ کې ما ديوه کس سره دشمني درلودل او بلاخره نن د ورځي سره مخامخ سوو د جنگ حالت ووماهغه خپل دشمن وواژه اوسرمي ځني پرې کړ دادی په جوال کې مي اچولي دئ هيڅ څوک نه وه څوکه چې رارهي سوم ومي ليدل چې يوه سړي دديوال ترشاه خپل ځان پټ کړی ووشايد هغه ليدلی يم ،صباتوله خلگ خبريري اوخامخواداسړی خپل دسترگوليدلی حال بيانوي نوته داسي وکړه ولاړ به سو ستا هغه يوه ملگري ته ، د تاوان اوبندي گري ټول خرڅ يې پرما صرف دی دي دومره ووايي چې دا کار ماوکړي خودقاضي دحکم څخه زه وژغورل سم دده ټول مصارف دکوراوبندي توب يو په دوه زما په غاړه .

ههك وويل دا خوښه خبره ده څه چي څو ، راهي سول نيمه شپه ده دخپل ملگري كورته را ورسيدل دروازه يي وټكول ملگري را ووتي دستري مسي نه وروسته په دروازه كي دهك پلاردا خپله نكل ورته وكړه د زوى ملگري خپل ځان تير كړ او پلارته يي آواز وكړ څو وروسته تر سوال جواب پلاريي انكاروكړ .

خبرپه دوهم ملگري دهك باندي رضاء سول ، پلاراوزوى دواړه هلته لاړل ، ددې هك دوهم ملگري هم انكاروكړ ، بيا دريم ملگري ته ور رهي سول نيمه شپه ده كوڅه په كوڅه گرځي څو ورسيدل دروازه يي وټكول ملگري را ووتئ دقضيه داوريډلو څخه وروسته ده هم انكاروكړ . پلاراوزوي دواړه ناامينده سول بلا خره پلار وخپل زوي ته وويل .

زويه راځه زماهم يوملگري دى هلته به ولاړسو چي څه كيږي . راهي سول راغله دخپل پلارملگري كره دروازه يي وټكول آواز راغى څوك يي ؟ تجارخپل نوم ورته وښودئ زه يم ، جواب راغي درغلم . خودرك معلوم نسو ، بيبي دروازه ورته وټكول ، آواز راغى درغلم . خوبياهم څه ځنډ پكښي ووتئ ، په دريم ځل چي يي دروازه ورته وټكول نودروازه خلاصه سول ، تجار پوښتنه ځني وكړه ، ولي دي دومره ځنډ وكړ ؟ . ملگري ورته وويل . په اول ځل چي دروازه وټكيدل نوزه خو پوه سوم چي ته يي ولي په دې زړه كي راوگرځيدل چي الله دي خير كړي په دې نيمه شپه كي څه نكل دئ بيا مي دځانه سره سوچ وكړ چي كيدائ سي په كور كي خداى مه كړه د زنانه مريضي ورته پيدا سوې وي نوزه خوهلته خدمت نسو كولاى ځكه مي دهلكو مور راكښينول دوهم ځل چي دروازه وټكيدل نومي دځانه سره داسوچ وكړچي كيدايسي څه پيسې يي پكاروي څو ولاړم دبكس نه مي پيسې راواخيستي خاماخوا ځنډ وسو په دريم ځل دادى درې سره ستاسي په خدمت كي حاضر سوو . وروسته تجار خپله نكل ورته وكړ او په جوال كي دسپري سر ورته وښودئ .

ددې تجارملگري چي داقصه واوريډل نويي داسي وويل .

ته دا جوال راکه چي زه يي وگورم ، تجارجوال ورکړ ، ملگري جوال واخيستئ . اودې تجاراووزوگ ته يي وويل ځي الله مو مل سه ، په دې شپه كي څوك دچادر وازه نه ټكوي اودروازه يي وتړل ، هرڅه چي دا تجارورته وويل دروازه خلاصه كړه . دى هم داسي ورته وايي ستاسي زما سره څه كاردئ ځي ولاړ سئ اوس به خلگ راخبرسي بيا به وايي څه نكل دئ ځي الله مو مل سه . تردپروخبرو اترو وروسته ددروازې تر شاه بلاخره ددوهم ځل دپاره دروازه ورته خلاصه سول كورته دنه ننوتل او تجارخپله قصه داسي ورته بيان كړه .

داد انسان سرنه دئ بلکه د صباد پاره د خيرات د پسه سردئ مادا خپل زوى په ازماينښت كي واچوى هرڅومره چي مي ورته وويل ددې زماني ملگري څو په اصل اوخته ونه پيژني ورسره انديوالي مه كوه خودغه زمازوى نه منل زه مجبوره سوم دغه رنگه ډرامه مي ورته جوړه كړه .

تردې وروسته د تجارزوى دخپل پلار خبره ومنل د بيگانگانو او نا پيژندل سوي كسانوڅخه يي خپل ځان وساته .

سوالونه

1. ددې قصه مطلب څه دی ؟
2. دتجار د زوی ملگری څوک وه ؟
3. دتجار اصلي ملگری څوک وو ؟

جوابونه

1. ددې قصه اصلي مقصد دادی چې باید خپل دوست او دښمن وپېژنو یعنې دداسې کسانو سره دوستي وکړو چې هغه په مکمله توګه و پېژناو یا هم دصادقه مسلمان حالت ولري.
 2. داهغه انډیوالان وه چې غوښتل یې دتجار اصلي سرمایه لوټ اوتالا کړي اودخپل ځان د خوشحالي لاره ولټوي.
 3. دتجار اصلي ملگری هغه صادق مسلمان وو چې خپل هو او ني یې په یوه حرف ختمول د پوره صداقت اوایمان دارۍ یوه ټوټه وه .
- نوټ : داسلام په بڼه کې ډیر منافقین ،یهودان اوعیسویان داخل سویدي ټولومسلمانونو ته دادرخواست دی چې دخپل پوهي اوعقل څخه کارواخلي . داسې کار ونه کړي چې په ورځ کې داڅرت شرمنده اود حضرت رسول مقبول (ص) دشفاعت څخه محروم وګرځي .
- داسې ډیرې طریقې وجود لري اود منافقینو له خوا څه منځ ته راغلي دي چې اکثره خلګ نه په پوهیږي . خصوصاً دکفر سره ددوستۍ لاري اوتړونونه په داسې حال کې چې د ایمان دضائع کیدوخطرې ورسره ډیرې دي نن صبارواج سویدي . ددنیا تجملې زرق وبرق اکثره خلګ غولولي د دوستۍ او دښمنۍ توپیر یې ځنې وړک کړیدی . دوطن ،قوم او شخصي ګټه په نظر کې نیول بایدپه هغه صورت کې ومنل سي چې د قرآن پاک په مبارکوارشاداتوباندي قایم اود حضرت رسول اکرم (ص) په هداياتو اوعملکرد سره مطابق وي.

غرور او تکبر

په تیره زمانه کې دوه وروڼه وه یو یې تجار اوبل یې غریب کاره وو دواړو خپل روزگار کاوه . تجار ورور پخپل تجارت لگیاوو ډیراولا دونه یې درلودل خورب العزت ورته زوی نه وو ورکړی . په آخره کې پاک پروردگار ورته یوه دانه زوی پس له ډیرې مودې نه ورکړ ډیره خوشحالي سوه اوډیر خیراتونه وویشل سول د وخت اوزمان په تیریدلو سره د تجار زوی لوی سو څنگه چې ډیرنازولي وو دکسب او کار سره یې علاقه نه درلودل هغه یو متل دی چې وایي ((پلار گټلي زوی ته آسانه ده)) په همدې بنا باندې د تجار زوی خپله شپه اوورخ تیرول د پلار د تجارت دنیایي ډیره وه کمه کمې پکښې کې نه لیدل کیدل ځکه خو د زوی د پاره دعیاشی اوساعت تیری دروازه خلاصه وه.

خیر هغه بل پلوددي تجار ورور چې وو هغه ته هم الله پاک زامن ورکړي وه ټوله پخپلو خوارو او زحمتونو لگیاوه خپله شپه اوورخ یې په کاراو زحمت سره تیرول د چاڅه یې قرض نه غوښتی هرڅه چې به یې پیداکړه په هغه به یې قناعت کاوه دعلم ادب اوپوهې سره یې علاقه درلودل کله چې به په مجلس کې څوک ورسره کښې نستی داسې به یې گڼل چې همیشې ورسره ناست وای ددنیا دخبرو څخه یې چندانې ښه نه راتلل اوډیره مینه محبت یې هم وپیڅایه خبرو ته نه ښکاره کاوه داقتصاد له نقطهء نظره ضعیفه وه خو په ژوندانه کې داخلاق پوهې او رفتار درجه یې ډیره لوړه وه ، ژوند وو تیرېږي د اقتصاد ضعیفوالي ناجوړې اودرملو نشته والي د تجار د ورور حالت نورهم خراب کړڅو بلاخره په قضا ورسیدی مخ کې له دینه چې وفات وکړي خپل زامن یې را وغوښتل په نصیحت یې داسې شروع وکړه

((زامنو زه څه نلرم چې تاسې ته یې په میراث پرېږدم خو دومره درته وایم چې دالله پاک ساتنه تر ټولو لوړه او غوره ده ځکه خو زه تاسې پرخداي پاک سپارم اود هغه په لطف او مهربانی سره درته دښه ژوند غوښتنه کوم)) په حق ورسیدی..

(انا لله وانا اليه راجعون). اوس نو تجار یوازي پانه سویعني د ورور غمونو دی هم کرار اوارام پرې نښود ځکه همیشې به په نا خوالواو غمونو کې ورور ورسره ملا تړوو د دوست او دښمن په مقابل کې به یې د یوازي والي احساس نه کاوه د قضا خبرې دي هیڅوک ژوندی نه پاته کیږي بېله الله (ج) څخه یوه ورځ مرگی دده دروازې ته هم ودریدی ده هم د نورو مسلمانانو پشان خپل زوي را وغوښتی اوداسې وصیت یې ورته وکړ . ((زویه دنیا پاني ده دهیڅ کس سره وفا او بقا نه کوي کیدای سي زه هم ستاسې دمنځه څخه ولاړ سم خو تاسې ته مي دومره دنیا اودولت پرې ایښی دی چې تاسې په آرامه سره ژوند وکړئ او وهیڅ کس ته احتیاج نسئ)) دایې وویل اوخپل روح یې وحق ته وسپاره (انا لله وانا اليه راجعون).

ژوند دی بدلېږي روز گاردی تیرېږي په زمانه کې تغیرات اوتبدلات راځي د تجار زوی چې په کاراو روز گار باندې بلد نه وو څو کاله بعد د پلار د جایداد او دنیا څخه محروم سوځکه د شپې او ورځې خوراکونه د انډیوالا نوسره

ناسته ولاړه او بيځايه مصرفونه ددې باعث سوه چي خپله هستي اودارايي ختمه کړي مجبوره سو په ډير بد حالت کي د خپل ژوند ساوکاږي ، اوس لکه دليونو غوندي بيځايه بيځايه په کوڅواو بازارو کي گرځي چي ناڅاپه دخپل د اکاد زوی سره مخامخ سوقسمت او تقدير د هغو خراب اقتصاد پروردگار عالم پخپل رحم اومهرباني سره ښه کړی وو او حتي تردې اندازې چي نژدې وو تجارت وکړي . تر سترې مسې وروسته دواړه د اکا زامن د خپل اصلي حالت څخه وتلي دي يعني يويي چي ډير نازولي اوښته من وو اوس بيوزلي او خيرن ښکاري، خوهغه بل چي غريب کاره اوخيرن وو اوس په پاکو جامو کي عزتمند ښکاري ، دا چي د دوستۍ اړيکي وي يو د بل سره يي وپيژندل ، بلاخره د تجار زوي ورڅخه څو روپۍ په قرض وغوښتي چي دا حالت نورهم د حيراني سبب سو .

اوس نو گرانو ويونکو ستاسي څخه دا پوښتنه کوم ،

1.ددوی په منځ کي څه فرق موجود وو ولي په تغير راغی ؟

2.دځان اواولاد سپارل پر خداي (ج) ښه ده اوکه پردنيا ؟

جوابونه

1.دانسان اوانسانيت په لحاظ ددوی په منځ کي فرق موجود نه وو خوددوی په اقتصادي ژوند کي فرق وو، تغيرځکه راغي چي د تجار زوی کارنه کاوه او تنبل وو د پلار و لاس ته يي کتل دپلارتر مرگ وروسته هم هغسي تنبل اوبيکاره پاته سواو د آراموالي زمينه لا ورته برابره سوه . ددې بد چانسۍ گناه ټوله د واليدينو په غاړه ده ځکه د اولاد تربيه په وړکوالي کي د موراو پلار په غاړه ده مگرده داکازامن په کارو لگياوه پلاربه هميشه ورته ويل ((د بیکاره خداى بيزاره)) نتيجه داسوه چي په اتحاد اويو والي سره يي خپل اقتصادي ژوندښه کړ . زموږ د پلرونو څخه دامتله پاته دی چي هغوی د قرآن عظيم الشان څخه نقل کوي ((په اتحاد او يو والي کي دالله پاک رضا شامله ده او په دنيا کي سرلوړي)).

بي زحمته راحت نسته زماوروره *که عزت غواړي زحمت در لره بويه

2.تجار خپل زوی په تجارتي گټه باندي وسپاره ، دالله پاک قدرت اوعظمت ورڅخه هيروو، هيڅکله يي دا فکر نه کاوه چي هستي اونيسي دالله پاک په قدرت کي ده . خوددنياد ژوندانه دپاره دانسانانو سعي اوتلنښ ضروري کار دی . دعلم زده کړه اودحلا ل روزي پيدا کول فرض دي داسي چي دالله (ج) عبادت فرض دی .

نوٲ : دمگٲو اوبيكاره انسان په سر د پروردگار عالم لعنت دى دمفت خوره او قرآن خرځونكي شخص په سر دالله
پاك لعنت دي.

عقل منده ښځه

پوه هوشياره اوديوه سرمايه داري کورنۍ څخه يوه ښځه وه ، ډيرمال اودولت يې درلودی . خپل تجارت يې چالان ووددنيا عيش اونوش ورته مهياوو، دهرکس خوښه وه چي ورسره نکاح وتړي خودې هوشيارې ښځې په پرهيزگاري اوعبادت سره خپلې شپې او ورځې تيرولې ، غريب پروره اودډيري لويي حوصلې خاونده وه ، دخپل تجارت دپاره يې مير زائيان اوسوداگر درلودل ، دخپل پاک نيت اوصفا نظر سره يې په هرچا اعتبارکاوه ، پخپل قوم اوقبيله کي مشهوره وه داسي څوک نه وه چي ددې ښځې دښو اخلاقو په تعريف به لگيا نه وو، ددنياوو ډيرو ملکونو ته به يې د اغوستلو اوخوړلو جامي اوخوراکه موادو(غله جاتو) صادرو او واردول خپله پيشه گرځولې وه ، دخپلو نوکرانو ، کارگرانو او کسب گرو د حالت څخه بل کل بې خبره نه وه

ددنيا ژوند دی عمر تيريري يو وخت او يو زمان يې دخپلو تجارتي سامانونو د راوړلو او خرڅولود پاره يې يوشخص وټاکي دا ځوان هم ډير صادق او راست کاره سړی وو، د تجارت سامانونه يې ورته په گټه خرڅ کړل او دا ځل يې ترټولو وختونو مخ کي ډيره گټه وکړه ښځې دانوی ځوان په نظرښه ورغی قسمت دالله (ج)دی ډيرعمرعديي دواده خيال په نظر کي ورغی الهي تقديرات خپل کارکوي ځکه ددې انجلي او ددې ځوان ترمنځ رابطه دنکاح ټينگه سوه اود دواړو په موافقه دواده ترتيبات ونيول سول ، پاک پروردگار ددي نوي ژوند څخه څلور لوني اودرې زامن ورکړل ، دې عقل مندي ښځې خپله ټوله دارايي دخپل خاوند په اختيار کي ورکړه حتي تردې اندازې چي دخوړلو توان اوقدرت يې د يوه وخت د پاره هم د لاسه ورکړځکه ددې خاوند يو پرهيز گاره متقي ځوان وو، ددنياد ټولولو اوساتلو سره يې چنداني علاقه هم نه درلودل ، دې حوصله مندي ښځې هم د خپل خاوند په خدمت کي د خپل هرڅه نه تيره وه څه چي به خاوند ورته ويل دې به منل او په هغه به يې عملي کول ، داسي معلوميدل چي پخپل خاوند باندي عاشقه ده اوخاوند هم ددې ډير خيال ساتی.

قسمت اوتقديردی دهغه لوی منزل اوتجارت څخه وداسي حال ته ورسيدل چي د هرسړي اوانسان به زړه پرې سوځول کيدی خو پروردگار عالم ودې ته دومره حوصله ورکړې وه چي دخپل ميره د رضاد پاره يې خپل ټول ژوند وقف کړي وو . ددې زامن ورته الله پاک په وړکتوب کي پرې نښودل چي لوی سي ، ولي ددې ښځې لوني الله پاک ورته لوی کړې چي هره يوه يې داحترام او قدر وړ وگرځيدلې ، ددې ژوند هم پاک پروردگارډيرکړي نه وو دې هم د دنيا څخه سترگي پټي کړي (انالله وانا اليه راجعون).

ديوې لورڅخه ورته رب العزت دوه هلکان ورکړه ډيرښايسته اوپه لوگ والي کي دعزت خاوندان وگرځيدل ، څنگه چي ژوند په تيريدو دی دا دنياهم په تيريدو ده دادوه په ثمر رسيدلي ځوانان د خپلي انا غوندي ډير د صبر او حوصلي خاوندان وه خو په ژوند کي د دنيا د جارو جنجال په داسي حال کي چي هيڅ گناه يې نه درلودل شهيدان

سول ددې ځوانانو عملکرد موږ ته يو داسي روښانه قانون پرې ښود چې دا آخرت ترورځي پوري به د خلقو درهنمايي او هوښيار توب سرمشق وي . ښه نو گرانو ويونکو

1. ددې ښځي نوم څه وو او د چاسره يي نکاح و تړل؟

2. ددې ښځي دوه لمسيان څه نوميدل ، د چاسره په جگړه کي شهيدان سول ، او په کوم ځای کي ؟

جوابونه

1. د اصالحه او حوصله منده ښځه حضرت بي بي خديجه (رض عنها) وه چې د حضرت محمد (ص) سره يي نکاح و تړل او د اسلام راوړلو په غرض د جهان د مسلمانانو اولينه انسانه وه چې ورته د مسلمانانو مور ويل کيږي .

2. د حضرت بي بي خديجه يوه لوړوه بي بي فاطمه الزهرا نوميدل چې د حضرت علي کرم الله وجهه په عهد کي لويديلي وه او دوه زامن يي درلودل (امام حسن او امام حسين) . دوی دواړه د يزيد د قدرت په وخت کي په شهادت ورسيدل ، حضرت امام حسن (رض) په زهرو سره په مدينه منوره کي او حضرت امام حسين (رض) د کربلا نومي ځای کي په عراق کي موقعيت لري د 72 تنو اصابو کراموسره چې په هغوکي د حضرت عمر (رض) زوی هم شامل دی په شهادت ورسيدل .

انالله وانا اليه راجعون

د عدل جونگره

یوپادشاه ووچي ډیررحم دل اومهربانه سړی وو، د شپې او ورځې به دخپلو رعیتو سره په راز دخبرو لگیاووحتي د شپې به یې هم گڼستونه کول اود غریبانو د حال څخه به یې ځان خبراوه دیتیمانو او کونډیانو حال او احوال به یې اخیستی. د ناجورانو د پوښتني د پاره یې علیحده وخت ټاکلی وو، شفاخانو ته به تللی د دوا درمل اوپرستاری په باره کي به یې د ناجورانو څخه معلومات حاصلول، کوم ډاکترچي به د ناروغانوسره ښه وضع نه کول هغه ته به یې سرزنښت ورکاوه، د خلقو په ودونو کي به یې اشتراک کاوه خو څوک به نه په پوهیدل. د اصراف په صورت کي به یې دواډه مشران را وغوښتل او بیا به یې ورته نصیحت کاوه چي ډیراصراف کول دخدای اود رسول دښمنان اود شیطانانو وروڼه دي. په منډي گانو اود بازار په نرخ اونوا کي ډیر باخبره وو چا په گرانی باندې اجناس نسوای خرڅولای، دسود خورانو سخت دښمن وو، تجارانو او بډایانو چي به پیسې په بانکونوکي ایښودلي د هغه سخت امانت داره وو، گټه به یې دشریکانو ترمنځ د پیسو داندازې په نسبت ویشل، لنډه داچي خپل رعیت پر گران وو، غلا، لوټ ماري اوپه وطن کي د نا آرامۍ اچولوسره نه پخلا کیدونکي مبارزه کوله، عدالت یې پرعام اومعتبرو خلگو یو وو.

څه سړدي پرله گړځوم د نکل کاردی زموږ د پاره د درس اوعبرت خبري دي یوه شپه د خپل گڼښت په مطابق دکوره راوتی. په یوه کوڅه کي گرځي چي ناڅاپه د یوه کوره څخه داسي آواز په غوږ ورغي (پادشاه به په خپلو بنگلوکي ناست وي پردسترخوان به یې د پروردگارعالم راز راز نعمتونه پراته وي هغه به زموږ د بیوزلا نو دحاله څخه څه خبروي په دسترخوان کي یوه وچه گوله ډوډۍ هم نلرو چي په آرامه یې وخورو) پادشاه چي دا خبره واوریدل وا پس بیرته ولاړی اوسهار یې دا ښځه وخپل در بار ته را و غوښتل اود تیري سوي شپې خبره یې د ځانه سره پټه وساتل ښځي خپل دغریبی حال ورته بیان کړ، پادشا ودې ښځي ته وویل (نن غرمه زموږ سره ډوډۍ وخوره) خیر غرمه سوه دسترخان هموار سو ښځي ته یې وویل راسه ډوډۍ وخوره ښځه هم راغله پردسترخوان کښینستل بسم الله الرحمن الرحيم یې وویل او ډوډۍ خوړلو باندې یې شروع وکړه چي یو دوې گولې یې نه وې خوړلي ناڅاپه یې سترگي په یوه دانه شمشیر باندې ولگیدې چي په تیره نوک سره ددې پرسرباندې په داسي حالت کي ځوړند وو چي په یوه ډیر نازک تارباندي تړل سوي وو داسي گمان کیده چي همدا اوس راشوه کیږي اوددې ښځي په سر کي به ښځ سي، دې ښځي دایوه غرمه ډوډۍ په ډیري ویري سره وخوړل که څه هم پر دسترخوان باندې ډیر سالن اومیوي گاني پرتې وي خود هري گولې په اخیستلو سره دښځي د خپل مرگ انتظارکاوه کله چي ډوډۍ یې وخوړل نوشکر یې وایستی چي الله پاک ورته بیا ژوند ورکړي.

پادشاه ډوډۍ ترخوړلو وروسته دا ښځه وخپل دربارته را و غوښتل او ورته وویل (څنگه وه ډوډۍ خوند وکړی) ؟

ښځې ورته وويل:

(تازه غوښتې وم چي ماووژنې خو الله پاك زه مړه نكړم.)

پادشاه وخنډل او ورته وې ويل (دالله پاك پر نعمتونو باندي بايد هرانسان شكر وكاري پر خپل دسترخوان وچه گوله ډوډۍ په بيغمۍ سره څومره ډير ښه خوند كوي ،ولي د بل په دسترخوان كه زرنوع نعمتونه هم وي ولي د بيړي په وخت كي هيڅ خوند اومزه نلري ، كومه خبره چي تادشپې وكړه هغه ما واو ريدل اودادۍ ته مي را وغوښتې ښه سو چي ودي ليدل د پادشاه پر دسترخوان كه زرنوع نعمتونه سته دومره د بيړي سره دي چي پادشاه د هغه ډوډۍ په مزه باندي نه پوهيږي ، ځكه دخپل رعيت سره مينه اومحبت اود هغومشرتوب د داسي شمشيرشكل لري لكه چي ستا پر سر باندي ځوړند وو، كه غفلت وكړم حتماً دا شمشيرزما پرسرلوږي اوكه عدالت كوم همداسي دشمشير ترسيوري لا ندي بايد واوسم.

سوال

1.گرانو ويونكو آيا پادشاه رشتياويل؟

جواب:بلي هر هغه وخت چي موږد خپل احساس مسؤليت وكړو د مشرانو احترام او پر كشرانو باندي مشفق اوسو د پرور د گار عالم د رحمت اود رسول الله (ص) دشفاعت څخه به په ورځ د محشر بهره مندسو او په دنياكي به هم د خلقوپه منځ كي د درناوي اوعزت خاوندان وگرځو.

بدعتونه

د موټرانو د اودريدلود بس تم ځای وو دا هډه ډيره مشهوره وه ځكه په دې هډه كي د شيخ كن چن بابا د زيارت موټران دريدل څلگ به د ډيره ليري ځايه څخه په سفر را روان وو څو دې هډې ته به يي ځان را ورساوه او بيا به د زيارت كولو او مراد اخيستلود پاره زيارت ته تلل ، عجيبه خبره خولا داده چي بيشماره زنانه به هم ورته را رواني وې . د زيارت پر سر به جنډې دومره په مينه اومحبت سره څړيدې تا به ويل كه وو يا نه وو د خير او شر مالك همدا زيارت دی د جنډو به په لكري باندي رنگارنگ ټكران ځوړند وه ، د زيارت د پاسه به داسي ښكلي ښكلي څادرونه همواريدل چا به فكر كاوه چي د زيارت شيخ كښن بابا د واده شپه ده ، حلواگاني ، خيراتونه او نظرونه به په ډيرشوق سره و زيارت ته راوړل كيدل بيا به د شيخ كن چن باباخڅه دخپل مراد د پوره كولو درخواستونه كيدل

ددې څلگو په لړ كي يوه بوډا ښځه وه چي هغې به په حق اوناحق سره د خپلي ځوانۍ نكلونه د شيخ كن چن بابا په زيارت پوري مربوط كول او ويل به يي:

داداسي رسيدلى زيارت دى ، داسي مرادونه وركوي ، داسي په خوب كي راځي ، كه چيري د مراد حاصلول غواړي بس كه دى نه دى همدا شيخ كښېن بابا دى ، د شپې يي په قبرستان كي رڼا وي وي ، وايي دا شيخ كښېن بابا په ژوندني هم كله چي به يي زړه وغوښتئ تورمار به وگرځيدى ، خلكوبه ليدئ د چاسره يي خبري نه كولي هيڅ خوراك يي هم نه كاوه په اشارو سره به يي داسمان څخه مرغان راكښته كول اوس هم د جمعي مباركي په شپه په سپينو جامو كي په سپين اس باندي سپور گرځي او ډيرو خلكو ليدلى دى . همداسي ځني سړو به هم ددې شيخ كښېن بابا په حق كي راز رازخبري كولې همدا په سپين اس باندي سپور او ياهم اكثره سپين اس د زيارت و سرته هر كله ناكله ليدل كيږي ، يوه سړي بيا داسي نكل كاوه .

زما پلاربه ويل : نيمه شپه كي د خپل كښت او كروندې د اوبو لگولو د پاره را ووتم زما د اوبو نوبت وو ، اوبه مي پرمخكه راييله كړې ، چيري پر پلنډه باندي كرار كښي نوستم كه مي كتل يوه سپينه لمبه دليري ځايه څخه راروانه ده مادخانه سره فكر وكړ چي دا به څه شي وي ، داسپينه لمبه په ډيره چټكۍ سره د برق پشان راروانه وه ، زه وروسته ډير وبيړدم كتل مي دا سپينه لمبه زما د هغه خوانه تيره سوه ښه مي وليدل چي په سپين اس باندي سپور ډير نوراني په تجلا سره ډك سړى معلومېږي ولاړئ اود شيخ كښېن بابا د زيارت وخواته هلته داس څخه كښته سو او زيارت ته د ننه سو زه پسې څاروم ، ورغلم ومي كتل چي هيڅ هم نسته همداسرگ شيخ كښېن بابا دى چي د شپي گرځي او بيا بيرته خپل ځاى ته راځي .

دغه زيارت په دې خبرو سره دومره ډير مشهورسوى ووچي حد يي نه وو ، ډيرملنگان به په دې زيارت كي ناست وه خپل چرس اوچلمان به يي ډكول او راوړل سوي حلوا گاني اوخيراتونه به يي خوړل ، دلمونځ اوعبادت هيڅ درك پكښي نه ليدل كيدى ، د قرآن شريف قرائتونه چا پيژندل هم نه . ملنگان چي بيله هغه هم تبيل اوبې علمه كسان وه د زيارت بلكې وي ، ورښتانه به يي د سراو ږيري دانجونو غوندي خو ډير خيران سوي اوبيا كوڅۍ كوڅۍ ليدل كيدل د جامواوكاليو به يي 3 گزه مخكي د چرسوبوى تللى . خير په هره ښه به خلك راتلل اودرخواستونه به يي وركول ، چا به ويل (يا بابا جي ماته زوي راكه ، چابه ويل ماته ميړه را پخلا كه ، چابه ويل زما روز گار خراب دى ، چابه ويل پما كوډي سويدي دارانه ليري كه ، چابه ويل پما پيريانان ناست دي) ، څه سړدي گرځوم په سل هاوو درخواستونه به ددې زيارت د پاره د نړاو ښځي له خوا راوړل كيدل ، كه چيري په نا ځايي ډول ديوه كس يا شخص په كاراو بار كي پيشرفت راتلئ نودا به د شيخ كښېن بابا د زيارت د پاره يوه بله خوشحالي اود خلقو نوي عقیده پيدا كيدل وو .

دعمرخبري دي تيرېږي دعقيدو ژوند دى بدعتونه پخپل اوج سره په نوع دانواعو پيداكيږي تجارتي مسائل دي څوك په دې بهانه اوڅوك په بله بهانه خطاايستل كيږي اود پيسو دگتي د پاره چلونه دي راوړي . په همدې خاطر د شيخ كښېن بابا زيارت هم تود وو اوډيرو خلكو به دې زيارت ته په درنه سترگه كتل . ښه اوس نو په دې باره كي ستاسي څخه پوښتنه كوم .

1. تاسي څه عقیده لری ؟

2. قرآن پاڪ په دې باره كي څه وايي ؟

جوابونه

1. د جواب د پاره تاسي خپله قضاوت وکړی او جواب ووايي

2_ سوال د جواب د پاره قرآن پاڪ د داسي آياتونو څخه ډک دی چي د لا لت کوي پردې هيڅ کس بايد دالله پاڪ نه بغير د بل کس څخه هغه هم په داسي حالت کي چي خپله ناتوانه او بيوزلي وي د کمک د پاره څه وغواړي خو دا خبره دلته د يادولو وړ ده هغه دا چي د دنيا د اموراتو د انجامولو د پاره لکه په غم او خوشحالي کي سره يوځای کيدل او يو د بل سره لاس غزونه لکه زکات خيرات صدقه سرسايه اوداسي نور ساده حالتونه ددې حالت څخه جدا اومستثنا دي . نه بايد زموږ ويونکي د ساده موضوعاتو داخل کول په همدې بحث کي ترخپلي څيړني لا ندي ونيسي زموږ هدف دلته د هغه بدعتي او شرک نيونکي حالت څخه دی چي په قصه کي ورته اشاره وسوه اود شيخ کنچن بابا د زيارت څخه ديوه کارکن او فاعل شخص د اعمالود اجرا کولو په شکل غوښتنه کيدل.

د قرآن پاڪ د ارشاداتو څخه يو ډيرو واضح او روښانه دليل چي د هر مسلمان په زړه کي نقش لري را اخلو اوتاسوگرانو ويونکو ته يي وړاندي کوو. په الحمد لله کي د (اياک نستعين) په معني باندي ټوله پهيږو هغه دامعني چي (اې خدايه ستا څخه مدد غواړو) په دې صورت کي چي دالله پاڪ نه کمک اومدد غواړو بايد پوه سو دا کوم حالت دی او کومه بڼه لري . خوبعضي خلگ چي په اين وآن سره دالله پاڪ د قدرت اوعزمت نه ځان بې خبره اچوي يا زيارتونو يا ملنگانو اويا هم نورو بهانوته لاس او پښي وهي دگناه مرتکب گرځي زموږ ددې خبري مصداق دغه مبارک آياتونه دي.

تائيد دالنساء سوره 173 مبارک آيت داسي کوي .

وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا (173) [النساء]

ترجمه : پيدا به نکړي بيله پروردگار عالم څخه بل دوست اوکومک کونکي.

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي دَسْتَجِبْ لَكُمْ (60) المؤمن

ترجمه : ووايه يارسوالله مسلمانانوته (وايي پروردگار ستاسي وغواړي ماقبلول کوم ستاسي د پاره). ددې آياتونو په ويلو اومنلو سره پرموږ فرض سوه چي دطاعت اوعبادت لايق يوالله پاڪ دی

خو و زیارت ته تگ اود هغه د پاره دا لا زمه نه ده چي موږ دهغه زیارت څخه څه وغواړو بلکه باید د زیارت په موجوددیت سره باید اول و وایو (اسلام علیکم یا اهل القبور۔ بیا به بیرته و وایو وعلیکم السلام یا اهل الصبور) بیادقبر وراسته طرف ته ودریږو درود په رسول الله (ص) به و وایو بیا به الحمد شریف قرائت کړواو وروسته به درې ځله قل هو الله احد و وایو او ثواب به یې د قبرستان ټولو مسلمانانو ته وبخښو او بیابه دوعاوکړو .

اې پروردگاره ، داسلام په مرده گانو باندي رحم وکړه سخت ساعت باندي آسانه کړه اودگورتاریکی ورته په روښنایي بدله کړه که چیري په دې مرده باندي عذاب وي الا هي پخپل فضل اوکرم سره یي ترې لیري کړه ، موږ چي په دې حالت کي راسو پرموږ هم رحم اومهرباني وکړه .

آمین.

باور کول

ډیره پخوا زمانه کي یومور اویو زوی وو دواړو په ډیره آرامه فضا کي ژوند کاوه ، ددې هلك یوه خور وه چي په کوچني والي کي ورکه سوې وه که څه هم ډیر تللې او کوښښ پسې وسو خو هیڅ خبر یې پیدان سو ، داهلك هم کرار کرار لوتیډی اوچي دزلمي توب وحالت ته ورسیدی نو یو ډیر غښتلي او پهلوان ځني جوړ سو دکلي خلك هم ځني خوشحاله وه ، د هرچاسره به یې په ډیره مینه اومحبت سره خبري کولې ، دضعیفانو سره به یې اخلاقي مرستي کولې اود هغو ملا تر وو . لنډه داچي کارونه دخدای (ج) دي ددې هلك مور چي ډیره بوډاسوي وه دخدای په رضا په حق ورسیده . اوس نو دامهربانه اوغښتلی ځوان یوازي پاته سو کورخوند نه ورکاوه یوه ورځ یې تصمیم ونیوی چي خپله کډه به ددې کلي څخه وړي او بل کلي ته به ځي ځکه یې نو خپل عهد ټینگ وساتی . اوددې کلي څخه روان سو . هله هله هله منزل پرمنزل دیوې درې څخه تیريږي که گوري چي یوه دانه زمري کم ښکاري ویشتلې اوزخمي کړیدئ زمري چي خپل ماشومان هم درلودل د هغو د ساتني د پاره قابو وو چي څوک یې ښکار نکړي داچي ډیر سخت ژوبل سوی ووچنداني د ښکارکولو توان یې هم نه درلودی ، په اول کي پهلوان ځني وپیږدی خو کله چي یې په ځیر ورته وکتل زمري د حملې نه دی . اود زمري چیچان هم وږي دي نو دداخل خورجين څخه یې څه ناڅه را وایستل اود زمري و چیچیانو ته یې کښیښوول او یوڅه یې ودا خپله زمري ته هم ورکړه اودايي د ځانه سره وپتيله چي د زمري د چیچیانو ترلوئیدو پوري به خامخوا دلته اوسېږي .

هغه وو چي ددې زمري اود هغه د چیچیانو سره دلته پاته سوهره ورځ به وتی . او څه ناڅه ښکار به یې کاوه اودې حیواناتو ته به یې ورکاوه ، څه سردی گرځوم د زمري بچیان لوی سول اوددې پهلوان سره یې داسي دوستي پیداکړه تابه ویل د یوه کوراوکهل خلگ دي دا ټوله محبت او شفقت ددې پهلوان وو چي حیوانات یې هم د خپل ځان ملگري کړه .

پس له څه وخته ورپه زړه سوه اصلاً په څه د خپل کلي راووتی دا خو یو ځنگل غرونه او دره ده دلته خو هیڅ هم نه حاصل کیږي بله ورځ یې خپله کډه بارکړه اومخ په منزل رهي سو هله هله د نکل کاردی وږي سو په خورجين کي هم څه نه وه په یوه لویه دښته کي یوې لوي قلعه ته ورسیدی په دې فکر کي سو چي گوندي دلته یوڅوک وي اوڅه به ځني وغواړي د خپل آس څخه تاسو اود قلعه دروازه یې وټکول . که گوري یوه ځوانه ښځه را ووتل او ډیره خوشحاله سوه پهلوان ته یې و ویل راځه خدای دي راوله میلمه دخدای دوست دی راسه . پهلوان یې راوستی . کورته دننه او په خونه کي یې کښیناوه سوال جواب شروع سو پهلوان خپله قصه ورته وکړه اودايي هم وویل زما یوه خور وه په کوچني والي ورکه سویده کله چي دې ښځي داخبره واوریدل نو ویویل ، گرانه وروره هغه خوردي زه یم ښه سو چي بیا مي ژوندی ولیدې اوس به خپله خور د خوراک څه ناڅه درته تیار کړي خودا ډيري ورځي کیږي زه هم وږي یم .

خير ڪرار ولاڙه سوه اود خوني ڇڻه و وتل ولاڙه آس ته او داس يوه پڻه يي ڇني وخوڀل راغله وخپل ورورته يي و ويل ورور جانه آس دي پر درو پڻو راغلي دي؟

پهلوان چي ڏير هونسيار اوخيرڪ سڙي وو پوه سو چي ڪمه خبره ده ويويل هو خورڪي . ڀڻه بيا لاڙه اوڻه وروسته بيا راغله وروره آس دي پر دوو پڻو راغلي وو . ورور پوه سو چي ولله دا خوبلا ده ، ويل هو خور ڪي . ڀڻه بيا لاڙه اوبياراغله وروره آس دي په يوه پڻه راغلي وو ورورويل هوخورڪي ، داخل پهلوان د ڄانه سره سوچ وڪڙ چي سڙيه پڻي ڪاڙه ڪه ني تا به هم وخوري . ڀڻه بيا راغله وروره آس دي په سينه باندي راغلي وو ورور ويل هو خورڪي ، خو زه ڏير تڙي يم . خوري ويويل دغه دي جام د اوبو وچڻه ، وروري ويويل نه خورڪي داغلبيل واخله اود هغه درياهه ڇڻه ماته خوري اوبه راوڙه . خور يي ويويل ڀڻه دي وروره خو تر ڇو چي زه راڻم ته به دغه ڊ هلكي ڪرار ڪرار ڊنگوي ڇو هم ته مصروف اوسي اوزه به هم دغه ڊهلكي په وهلو سره نه ويريرم ڄم اوبه درته راوڙم .

پهلوان چي ڏير زرنگ وو ويويل ڀڻه دي خوري . خوري غلبيل واخيستي اوبه يوه منڊه يي ڄان ورساوه درياب ته ، ورور يي ڊهڪ وهي ، ڀڻه چي غلبيل په اوبو ننه باسي د اوبوڊڪ سي خوڪله چي داوبو ڇڻه را وباسي اودوه قدمه لاڙه سي اوبه بيرته ڇني توي سي بيا ولاڙه سي دلته پهلوان حيران دي چي ڇه وڪڙي ڪه يي ڪتل چي يوه دانه موڙڪ دوري رادوري ڪيري پهلوان پخپل پتو سره موڙڪ ونيوي داسي چي خپل پتو يي يودم په موڙڪ باندي ورگذار ڪي اوموڙڪ هم چي دانسانانو له خوا نه وو په عذاب سوي ڏير نه ويريدى ڇڪه په اساني سره ونيول سو دستي يي يوه رڻڪي پيداڪڙه اوموڙڪ يي ڊهلكي سره وتري اوخپله يي ڄان دقلعه دديوال نه واچاوه اومندي وهي موڙڪ هلته ڪڙپهاري جوڙڪڙي . ڀڻه هم ستومانه سوه اوبه خالي لاس باندي بيرته دكورخواته راروانه سوه ڪله چي ڪورته را ورسيدل وڃي ليدل چي ميلمه يي نسته اوتبتيدلى دي پر بام پورته سول وڃي ڪتل چي يوسڙي په منڊه ڄملي داهم پسي راتا سوه اوڄان يي نڙدي راوړساوه . دلته ڄودخرما درختي وڃي پهلوان شاه ته وڪتل ڪه گوري بلا ورپسي روانه ده ڙر ودرختي ته وختي هر ه ڄومره چي خور يي ورته ويويل راتا سه پهلوان نه راتا ڪيدي بلا خره بلا ددرختي په اڙه ڪولو شروع وڪڙه پهلوان ديوي درختي ڇڻه بلي درختي ته اوبتي ڪله چي آخري درختي ته ورسيدى پوه سو چي نور نو چاره نسته ڏيرپريشانه ووپه دي وخت ڪي يوه زمري پخپل ښڪار پسي منڊي وهي اوتردي ڄاي پوري راوړسيدى . پهلوان چي ورته وڪتل دهغه زمري چيچي ووي پخوا دده سره اوسيدى ددرختي راتاسو اود زمري سره ودريدى بلا چي پوه سوه منڊه يي واخيسته زمري اوپهلوان پسي وڄستل زمري چي ڏيرچالاڪه وو بلا يي را ونيول اوهغه يي په دواڙو ٽڪر ٽڪر ڪڙه . زمري پخپله لاره ولاڙي اوپهلوان پخپله لاره ، اوس نوتاسي وواياست ددي قصه مطلب ڇه وو؟

جواب : اول بايد ٽوله انسانان درحم اوعاطفه خاوندان وي دخپلو گاونڊيانو سره په مينه اومحبت ژوند وڪڙي هرڄاي اوهرچيري بايد دخپل ڄان د پاره دوستان پيدا ڪڙي ڇو په مشڪلا تو ڪي ورسره مرسته وڪڙي .

دوهم : زموږ د پاره دا لا زمه ده چې په بيگانگانو باندې باور ونکړواو ترڅو چې مو پيژندلي نه وي بايد د هيڅ کس کره ولاړ نسو او همدغه رنگه د بيگانگانو د راتگ څخه وځپل کورته ډډه وکړو او پر بيگانگانو باندې اعتماد ونلرو خصوصاً هغه کسان چې زموږ په دين نه وي (کافران وي) .

ډير داسي کسان پيدا کيږي چې په ظاهره ديوه پاک اوصافه مسلمان بڼه لري خو په حقيقت کې يومنافق اوبدکر داره شخص وي په لباس اوظاهري شکل هيڅکله مه خطا وزي . د حقيقت د پيداکيدلو د پاره لا زمه ده موږ ، پلار ، مشرورور ، اکا ماما اونژدې ټول دوستان خپل وکشانو ته دسمي لاري ښوول په خپله ذمه قبول کړي او خپل مسو لیت وگني چې دجامعي د پيشرفت اوترقي يوازي لاره د خپل اولاد سالمه تربيه کول دي .

په کشانوهم دالازمه ده چې دخپلومشرانو اطاعت وکړي اوداسي کار ونه کړي چې په ورځ کې داځرت درسول الله (ص) دشفاعت حق دلاسه ورکړي.

صبر

یولوی سرمایه داره سړی وو ډیر درحم او عاطفه خاوند وو پر غریبانو او بیوزلا نوباندي يي همیشه خیراتونه او زکاتونه ویشل د هغود احوال څخه يي خپل ځان خبراوه داسي ورځ یا شپه به نه وه چي د ده پرکور به میلمانه ناست نه وه میوې او غله جات پروردگار عالم ورته پریمانه د باغو او مخکو څخه ورته ارزانه کړي وه همدا ډول د اولادونو هم ورته کمی نه وو ځوانان زامن لوني اونکاحي ښځې هم ورته حاضر باشه ولاړي وې څه چي به يي ویل هم هغسي به کیدل د شاوخوا کلي خلگ هم ځني راضي وه داسي سړی نه وو چي د ده بد خواه وای ټولو خلگو ورته په درنه سترگه کتل او هر چاد ده احترام کاوه پروردگار عالم هم وده ته دومره مهربانه اونرم زړه ورکړی وو چي د ژوند په هره لحظه کي به د خپلو خلگو او عوامو د پوښتني دپاره چمتو وو دمريضانو به يي احوال په ډیره مینه اومحبت سره اخیستی د دارو او درملو د پاره به يي ورسره مرسته کول داخترد خوشحالي دپاره به يي وټولو غریبانو ته جامي جوړولي پخپل ماحول او چارپیال کي به يي دغلو دپاره مارانو شیطانانو اوفاجرانو لاسونه لندول او نه به يي پریښوول بلکه د خپل حسن اخلاق په درلودلو سره يي داسي کسان په سمه لاره راوستلي وه ځکه د ضرورت مواد به يي ورته په وړیا توگه ورکول اوکه به کم مشکلات ورته پیدا کیدل نوحتي الوسع به يي دحل کولو لاري ورته پیدا کولې خیر د دنیا ژوند دی عمر دی تیریري یو الله پاک پخپل حال دی او پاته کیږي یوه چه گرگو ددې دینداره سړي و دروازې ته ودریدل او یوه توره بلا ددې سړي په کور ننوتل باغونه يي وچ سول مخکي يي ویجاړه اودکښت دحالت څخه ووتلي زامن يي هم ځني ولاړل ښځي يي هم ورڅخه جلا جلا سوي دی هم په یوه بې درمانه رنځ باندي اخته سو داسي حالت ته ورسیدی چي نور نودکلي خلگ ددې سړی دمرض څخه په تنگ راغلل اودا نیک سیرته سړی يي دخپل کلي څخه دباندې وایستی یوه ښځه ورته پاته سول نورنو ټول کورواوکهل ځني جدا سول ددې نیک سیرت سړي رنځ اوتکلیف ورځ په ورځ ډیریدی مگر ده هیڅ آه هم نه کښی دایوې ښځي به دده د پاره ډوډۍ راوړل اودده خدمت به يي کاوه د شپې اوورځي به ورسره وه دخلگو کورونو ته به تلل جامې به يي مینځلې یا به يي میچن خرخول اویا به يي د خلگو کورونه جاروب کول څو ددې مزدوری په نتیجه کي څه خواړه دخپل ځان اودې نیک سیرته سړي د پاره تیار کړي ددې ښځي ډیرښه ښایسته چوتیان (وریښتان) وه داسي یو ورځ راغله چي یوه گنهکاره سړي ددې ښځي څخه ددې د وریښتانو د پرې کولو غوښتنه وکړه هرڅومره چي دې ښځي انکار وکړ کومه فایده يي نه درلودل ښځه چي د مجبوری په حالت کي وه او بله چاره يي نه درلودل دمزد په عوض کي يي خپل وریښتان قیچي کړل څو وکولای سي خپله اعاشه برابره کړي په دې وخت کي یو شیطان په منډه راغی اودې نیک سیرته سړي ته يي په چه ډول دابیان جوړ کړئ دانیک سیرته سړی چي ډیر پرهیزگاره وو ډیر خوابدی سوخو افسوس په داسي حالت کي وو چي هیڅ يي هم نسوای کولای پرشیطان يي لعنت ووايه اوځان يي وخپل خدای ته وسپاری کله چي يي ښځه راغله ټول احوال يي ورته ووايه اود شیطان مخ يي تورکړي یوې چشمې ته يي ځان ورساوه اوهلته يي خپل ځان ومینځۍ په

داسي حالت کي چي ڊپرې وللو توان يي هم نه درلودی . د قدرت کار دی په دې چشمه کي ددې نیک سیرته سږي شفا وسول او روغ رمټ سو اوتريوې لوي خطرناکي مرحلي وروسته بيا پروردگار عالم ورته د ژوند ټول سامانونه مهيا کړل.

سوالونه

1. اوس نو وواياست دانیک سیرته سږی څوک و؟
2. ددې چشمه په گوته کول ورته چا وکړه ؟
3. ددې نیک سیرته سږي عادت څه وواوځه گټه يي وکړه ؟

جوابونه

1. دانیک سیرته سږی حضرت ایوب علیه السلام وو.
 2. پروردگار عالم ورته دخپلي مهربانی له امله دده توبه قبوله کړه اوددې ازماینبت څخه يي کامیابه وایستی داځکه چي پروردگار عالم پخپلو بندگانو ازماینبت کوي هر هغه کس چي صبر او حوصله وکړه حتماً کامیابي دهغه په برخه ده.
 3. ددې نیک سیرته سږي عادت صبر ووځکه خود صابرايوب پنوم ياديږي.
- نوټ: داقصه زموږ د پاره یوسرمشق دی خود بې صبری نه وساتل سو

يوه لنډه كيسه

د غريبی کورمو درلودی په اوموځښتو آبادوځای ځای پکښې پخې ځښتي هم کارسوي وي ، پخپل لاس مو جوړ کړی وو ، د گرمۍ په لنډو شپو کې وسپيني سپورمۍ ته مو ځښتي مښلې اود ورځې به مو دقلعه دديوالونو د پاره خټې لا ندي باندي کولې او کله کله به موځراب ديوالونه دکاگل پر ځای په ريگو اواهاکو سره گډ سيمگل کول، د اوبو د ځکلو د پاره مو په کورونو کې څاه گان درلودل د خپل نيت د پراخۍ له امله دهغه بل کلي خلگو زموږ د څاه گانو د اوبو څخه گټه کول (گټه يې تري اخيستل) ځکه اوبه يې ډيري يخي ، خوږې او ډيري پاکي وې د ژمي په يخو شپو کې د تالندي اوبريښنا څخه نه ويريډلو ځکه کور مو مضبوط جوړ کړی وو ، گلان او سبزيجات مو پکښې ډير ډير کرل حتي اکثره موږ د بازار څخه ترکاري او سبزيجات نه رانيول او په ډيره خوشحالي سره مو ژوند تيريدي ، ناگاه سيلۍ اوبارانونه را پيدا سول په مسلسل ډول يې زموږ دغريبۍ کور لکه چې زموږ سره يې دشمني درلودل په ژليو اوسيلابونو سره خراب کړ . مجبوره سوو د خپلي ميني څخه موکډه وکړه هري خواته خواره سوو څوک په دې کلي او څوک په هغه کلي کې ډيره سول ، څوک په کلي کې دننه دخلگو سره همسايه سول او چادکلي د باندي خيمې ووهلې داچي زموږ څخه هرڅه دلته وتلي وه نو مجبوره سوو په مزدورۍ مو لاس پوري کړ خوځپل ټاټوبی مو نه هيراهو په ډيره ميړانه مو کار اوزحمت کښۍ دچا احتياج نه وو خو ژوند ياري نه کول ، کرار کرار مو دکور د لوازمو په خرڅولو لاس پوري کړ په ډيره ارزانه ارزانه توگه مو خپل سامان خرڅاوه ، موږ خپله گذاره کول مگر د پردي کلي د مشرانو په سترگو کې خار وو ، ځينو به زموږ د خرابه کورونو د رانيولو وړانديزونه کول چابه خرڅ کړل ولي چابه ويل دا زموږ د پلار او نيکه د لاس نښه ده نې خرڅوم .

دکلي خلگ چې زموږ د زحمت اوکارو دگټې له امله بديان سوي وه زموږ د څاه گانو څخه يې کاريږونه وکيندل اوخپلو مخکو ته يې اوبه راډيري کړي ، عبدالغياث کاکاچي زموږ په کلي کې يو ډير ښه سپری وو اوبښه نوم يې درلودی څوکاله وروسته يې و غوښتل چې بيرته خپل کلي ته ولاړ سي او خپل کورآباد کړي . ده داگمان کاوه چې د نورو گاونډيانو څخه به پيسي په پور واخلي د قرض حسنه په توگه کله چې پرور دگار عالم ورته روز گار ښه کړي بيا به دخلگو قرضونه بيرته ادا کړي . په همدې زړه يې دکلي يوه مشرته چې ډير کلونه يې ورته خدمت کړی وو د پور (قرض) يوه غوښتنه وکړه چې اوس يې راته راکړه انشا الله په ډير نژدې وخت کې به يې بيرته درادا کړم . افسوس ددې څخه خبر نه ووچي دکلي خان دده دڅارويو دپاره هم سترگې پټي کړي وې ځکه عبدالغياث کاکا ديوه غويي اودوو پسونو څخه بل څه نه درلودل.

ښه نو گرانو ويونکو ددې لنډې کيسې جواب زه وتاسي ته پرېږدم ځکه غواړم ستاسي د ذهن ازماينست وکړم خو په علمي ډول درته ثابته سي چې ؟ ؟ ؟

حق او باطل

د حضرت صهيب (رض) څخه روايت دی چې رسول الله (ص) وويل ستاسي نه دمخکي قومونو يو بادشاه وو چې د هغه سره يو جادوگر ووکله چې دا جادوگر سپين ږيري سو نو پادشاه ته يې وويل . زه نور سپين ږيري سوم ماته يوهلک راوا ستوه چې زه ورته خپل دسحر علم وښيم . پادشاه يو زلمی هلك ور واستاوه ، د هغه په لاره کي يو راهب وو دا زلمي د هغه سره کښينستی . د هغه خبري يې واوريدې خوښي يې سوې ، پس له دې هرکله چې به ساحرته تلی نو اول به ددې راهب سره کښينستی . کله چې به ساحر ته ورغلي نو ساحر به ووايه چې ولي دي ناوخته کړ هغه راهب ته دا احوال ووايه ، راهب ورته وويل کله چې دي ساحر وهي نو ورته ووايه چې په کورکي وم اوکله چې دي په کور کي وهي نو ورته ووايه چې د ساحر سره وم . په همدې ډول وخت دی تير ږيري يوه ورځ کلي ته يوځنگلي ځناور راغی . اود خلقو لاره يې بنده کړه ، ددې هلك لاره هم بنده سوه . دې هلك په زړه کي وويل نن به معلومه سي چې راهب په حق دی او که ساحر ، يوکالی يې راواخيستی ويويل .

ياالله که د راهب کار ستاخوښ وي نو دا ځناور په دې کاني مړکه . ځناور يې په وويشتی . هغه مړسو . خلقوته لاره آزاده سول . بيا راهب ته راغي احوال يې ورته ووايه . هغه ورته وويل : بچيه - ته خو زمانه غټ مقام ته ورسيدې (اوداسي ځای ته چې څوک ورسيرې ازمایښت باندي راځي) ډير ژر به پتا باندي يوه سخته راسي . که سخته در باندي راغله نو زماحال چاته مه وایه . دا هلك دې اندازې ته ورسيدی چې ږوند او پيس مرض به دده په دوعا سره ښه کيدی اود ټولو مرضونو علاج به يې کاوه . د پادشاه يو وزير په دې خبر سو چې هغه ږوند سوي وو . ده ته يې ډيري تحفې راوړې او ورته يې وويل ، که زه دي جوړکړم نو داټول شيان درته درکوم (ستا دي) هلك ورته وويل : زه څوک نسّم جوړولای ، جوړونکي الله دی ، که تاپه الله باندي ايمان راوړی زه به درته دوعاوکړم ، الله به دي جوړ کړي . هغه ايمان راوړی او الله جوړ کړ ، بيا پادشاه ته راغلی او ورسره کښينستی . لکه چې به کښينستی . پادشاه ورته وويل د سترگو ديد درته چا درکړ ؟ وزير ورته وويل خپل رب . پادشاه ورته وويل آيا زمانه بغير ستا بل رب هم سته ؟ وزير وويل

زما اوستا دواړو رب الله دی نو پادشاه بندي کړ اوترهغې پوري يې تکليفونه ورکول څو يې دهلك حال ووايه . هلك يې راوستی . پادشاه ورته وويل ، اې بچيه تا په جادوکي دومره ترقي وکړه چې پانده جوړوې او پيس مرض وړک کوې (مريض جوړوې) اوداسي کارونه کوې . هلك ورته وويل ، زه خو هيڅ څوک نه جوړوم جوړونکي الله دی . پادشاه دی هم قيد کړ اوترهغې يې آزار ورکاوه څود راهب حال يې ووايه . پادشاه راهب راوغوښتی او ورته يې وويل ، خپل دين ته وگرځه هغه انکار وکړ . نو يوه اړه يې را وغوښته اورهغه ته يې پر سر کښينبول اړه کاوه يې تر دې چې دوه ټوتي سو . بيا يې هغه هلك راوغوښتی ورته وې ويل ، خپل دين ته وگرځه . هغه هم انکار وکړ . نوخپلو کسانو ته يې حواله

ڪر ڇي داهلڪ پلاني غره ته يوسي په غره باندي يي وڃيڙوي ڇي دغره وڻوڪي ته ورسپري نو ورڻه پوڻتنه وڪري
 ڪه خپل دين ته واوڻتي نو آزادي ڪري ڪه انڪارڪوي نو د غره ڇهه يي لا ندي راشوه ڪري . هغوي بوتلي اوغره ته
 يي وڃيڙوي ، هلك الله پاڪ ته سوال وڪر . يا الله ددوي نه مي خلاص ڪه په هره ذريعه ڇي ستاڻونه وي . په غره
 باندي زلزله راغله او هغه د پادشاه سڀري ٽول لا ندي راشوه سول . داهلڪ پادشاه ته راغي او هغه ورته وويل . ستا
 ملگري ڇه سول . هلك ورته وويل . دهغوي نه خپل رب خلاص ڪرم . بيبي نورو سڀرو ته حواله ڪر ڇي دي په ڪنٽي
 ڪي سپورڪري اوچي ڪنٽي . دسيند منڇ ته ورسپري پوڻتنه ڇني وڪري ، ڪه خپل دين نه پرپردي نو سيند ته يي
 وغورڇوي . هغوي بوتلي . دسيند منڇ ڪي هلك الله ته سوال وڪر . يا الله ددوي نه مي خلاص ڪري په هر هغه ڇه
 ڇي ستا ڻونه وي ، نو په هغوي ڪنٽي واوريدل اوٽول پڪيني غرق سول خوهلڪ الله پاڪ ژوندي وساتي . هلك بيا
 پادشاه ته راغلي . هغه ورته وويل ستاملگري ڇه سول ؟ هلك ورته وويل دهغو نه الله پاڪ خلاص ڪرم . بيبي پادشاه
 ته وويل ته مانسي وڙلاي بيله هغه طريقه ڇهه ڇي زه يي درته وڻيم . پادشاه ورته وويل هغه ڇنگه ده ؟ هلك ورته
 وويل ، ٽول خلگ په يوه آزاد ميدان ڪي سره راجمع ڪر اوماڊ خرما په تنه پوري وٽر بيا زماڊ تيرڪش نه يوغشي را
 واخه په ليندي ڪي يي ڪنٽيڊه او ووايه ((بسم الله رب الغلام)) ما ورباندي ووله ڇي داسي وڪري نوما قتل ڪولي
 سي .

پادشاه خلگ راجمع ڪرل او هلك يي په سليب باندي وڃيڙاوه دهغه تيرڪش نه يي يوغشي راواخيستي او وي ويل ((
 بسم الله رب الغلام)) هلك يي وويشتي هغه دغور سره نڙدي ولگيدى اووفات سو، ٽولوخلگووويل ((اَنا برب الغلام
)) .

پادشاه ته خبر ورسيدى هغه ڪار وسوڪوم نه ڇي ته ويريدې هلك دي قتل ڪاوه خلقو ٽولو په الله ايمان راوڙ . پادشاه
 حڪم وڪر ، ڇي دسڙڪونو په ڇوڪونو ڪي خندقونه وڪيني اور پڪيني بل ڪري ڇوڪ ڇي دخپل دين ڇهه نه اوڀري هغه
 پڪيني وغورڇوي ، ياي وويل ڇي هغه دي اورته ور ودانگي . همداسي وسول اوپه همدې ترتيب ٽوله مسلمانان يي
 د اورپه لمبو ڪي وسوڻل . په قرآن عظيم الشان ڪي دا واقعه د اصحاب اُخدود پنوم باندي مشهوره ده.

(رياض الصالحين 30 حديث 40 مخ اول جلد دريم باب دصبر بيان)

داسي قصي او واقعات ڇي تاريخ گواهي ورڪوي ڏيري تيري سويدي لکه د حضرت ابراهيم عليه السلام قصه .
 اوحتي تردې ڇي د پيغمبران وڙنه اوپه شهادت رسول هم دڪفراو الحادله خوا دريغ سوي نه دي دسيدالشهدا
 حضرت حمزه (رض) شهادت په ڪومه طريقه ڇي ڪفارو وڪر په هيڻ زمان ڪي چانه وو ڪري هغه په دې شڪل . پزه،

غوږونه ، سترگي ، او حتي زړه اواینه سره د سپرو یي هم ځني ویستي وه . څو حضرت محمد (ص) په بوی باندي خپل اکا (تره) و پیژانده

((انالله وانا الیه راجعون))

د علم برتري

تاسي به په دې بيان کي يوه داسي خوږه کيسه ووايي چي ترډيره وخته پوري به ستاسي دذهن څخه ونه وزي اوکه هرڅوک ددې کيسې په اصلي مطلب پوه سو نودابه يو ډيرلوی برکت ورپه برخه سوی وي . په يو وخت او يو زمان کي يو ډير پوه او عالم سړی تيرسوی دی دکلام په فصاحت او بلاغت کي په اولو ورځو کي ډير خوندور نه وو ځکه د ژبي د نيمگړتيا له امله يي حرفونه سم نسوای ادا کولای خو وروسته دالله په فضل اوکرم سره دا نيمگړتيا ليري سول په جهان کي يي ساری نه درلودی ، د تکاليفواو رېرونو سره هميشه لاس اوگريوان وو د صبر او زغم څخه يي کاراخيستی د خلقو سره به يي هميشه کمک کاوه . مزاج يي د حقيقت په پلوی تند وو. ډير رحم دل اومهربانه شخص وو د هر قوم او قبيلې د سوالو سره يي د هغود خواهشاتو په مقابل قناعت بخشه جوابونه ويل او چي په وس او قدرت کي به يي وه د خلوقود آرامی او هوسايي د پاره يي د ژوندا نه ټول ضروريات برا برول . خير د تعريف او توصيف په باره کي چي هرڅومره د هغه ستاينه وکړو بياهم لږ ده . مطلب دلته دادی چي يوه ورځ داسي په زړه کي ور وگرځيدل گ (زما علم ډيردی شايد زما نه په علم کي بل څوک برتري ونلري) . د پروردگار عالم له خوا ورته وحی وسوه ، ولاړسه ويوځای ته او هلته به ديوه بل شخص سره ملاقي سي . هغه وخت به داشخص ويني چي د ځانه سره دي يوه دانه وريت کړی ماهی په ډوډۍ کي پيچلی اخیستی وي . په هغه وخت کي چي دغه ماهی ستا د دسترخوانه څخه وړک سي (همدغه وريت کړي ماهي د ژوندي ماهي په شکل بيرته اوبوته داخل سي) ته به هلته ددې شخص سره ملاقات وکړې . په همدې ترتيب سفر آغازسو هله هله هله يوځای د اوبو چشمی ته ورسيدل په هغه ځای کي يي اوبه وچسپلې اومخ په سفر يي حرکت ته دوام ورکړ . يوځای وړي سول اوکښي نسل غوښتل يي چي ډوډۍ وخوري کله چي يي د سترخوان خلاص کړ وې ليدل چي ماهی نسته ، ور په ياد سول چي ماهي په هغه تيره چشمه کي د اوبو غيب سويدي . بيرته پشا را وگرځيدل اوپه دې واپسی کي يي خپل دمطلب شخص پيدا کړ . دې شخص ورته خپل عذر مخ کي نه مخ کي وړاندي کړ چي ته زما سره ملگرتوب نسې کولای . خومطلبي ورته اسرار وکړ . ځکه نو ددوی ترمنځ په دې شرط سفراغزسو چي ورڅخه سوال به نه کوي . ده هم ومنل پرلاره سره راروان دي يوځای ته راوړسيدل چي هلته خوداني کښتۍ د خلوقود تيرايستلو په غرض د اوبود يوې غاړي څخه وهغه بلي غاړي ته ولاړي دي په دې کښتيو کي يوه دانه څه زړه غوندي ده نوري کښتۍ نوي نو ي دي ، دوی په دې زړه کښتۍ کي سپاره سول کله چي کښتۍ د اوبو منځ ته ورسيدل نو دې شخص هغه تېرچه چي د ځانه سره درلودی دکښتي ديوې برخي په ماتولو کي په کار واچوه . مطلبي شخص ورڅخه سوال وکړ داڅه کوي ؟

جواب ورته ورکړه سو . مادرته ويلي وه چي سوال به نه کوې .

داوبوهغه بلي غاړې ته واوښتل بيايي پخپل سفرآغاز وکړ هله هله هله ويوه ښارته ورسيدل . په يوه کوڅه کې تيرېږي که گوري خودانې ماشومان په بازۍ بوخت دي يوه دانه هلك چې ښه پاکي جامي په تن لري خپله هم پاک او ستره معلومېږي ددې هلکانو په منځ کې گډ دۍ اوخپل ساعت تيري کوي نوموړی شخص ورنژدې ساوهغه يې مړکړ .
داحالت ددې مطلبې شخص بل کل خوښ نسو اوځني سوال يې وکړ ، دادي ولي مړکړ حال داچې دايو بيگناه هلك وو ؟

جواب ورته ورکړه سو . مادرته ويلي وه چې سوال به نه کوي.

خير بيا سره روان سول و ښارته داخل سول اوهلته يې ديوه کار اوغريبي پوښتنه کول څو وکولای سي د خپل خوراک اومعاشۍ د پاره څه برابر کړي دلته هيڅ کس هم حاضر نسو چې ودوی ته کار ورکړي ځکه دا خلگ دلته په دې ښار کې نا بلده وه خير شپه تيره سول سهار سو بيا دوري رادوري گرځي په يوه کوڅه کې نا څاپه يو ديوال وليدۍ چې د پريوتو په حالت کې وو نوموړی سړی ورته نژدې سو اوخپله اوږه يې ورکړه ديوال يې سم ودراره اودچپه کيدو څخه يې وساتۍ . دلته مطلبې سړي بيا ځني پوښتنه وکړه . ولي دي ديوال سم اوجوړکړ پري ايښۍ به دي وای چې نړيدلي وای موږ به جوړکړی وواوبيا بمو ځني پيسې اخيستي وای خود خپل خوراک زمينه مو مساعده کړي وای .

جواب ورته ورکړه سو زما اوستا ترمنځ جدایي ده . درې ځله وسوه چې تاسي زما څخه سوالونه وکړه حال داچې زما او ستا ترمنځ وعده وه چې زماڅخه به پوښتنه نه کوي . ددې واقعاتو حال درته بيان کوم.

اول دکښتۍ حالت :ددرياب هغه غاړې خوا پادشاه اعلان کړی وو هره کښتۍ چې نوي اوسلامته وي هغه ونيسۍ اوددولت کارونه په اجرا کړي . ماځکه دهغه کښتۍ ورته ماته کړه چې داسړی ډير غريب ووکه چيري د پادشاه عسکرو دده کښتۍ اخيستي وای نود دوي د خوراک او معاشي لاره بنديدل . ماته کښتۍ عسکرو نه نيول.

دوهم دهلك وژل : ددې هلك موراو پلار ډير پرهيزگاره خلگ وه ولي داهلك ډير پرگران وو . ويره ددې وه چې ددې هلك په لوئيدو سره داخلگ گمراهان سي ځکه ددې هلك اښده خراپه وه نو په همدې خاطرچې دامسلمانان دجنت څخه محروم نسي داکارمي وکړ .

دريم دديوال جوړيدل : تردې ديوال لا ندي يوه نيك سړي دخپلو زامنود پاره خزانه پټه کړې وه . د ده زامن واړه وه که چيري دا ديوال نړيدلی وای نوخامخوا دا خزانه ضايع کيده اودې هلکانوته نه رسیده په صحيح توگه ځکه نو ماداکاروکړ .

نورنو زما اوستا ترمنځ جدایي ده .

سوالونه

1. ددې کيسې څخه تاسې څه پند واخيستئ ؟

2. مطلبې شخص څوک وو؟

3. کارکونکي (فاعل) څه نوميدئ ؟

4. د مطلبې شخص قوم او کتاب څه نومېږي ؟

جوابونه

1. په دې بايد پوه سو چي په جهان کي د علم دروازه د ټولو انسانانو پرمخ خلاصه ده ولي دا علم د خلقو ترمنځ د ذهن په رشد او تقاضا پوري اړه لري په دې معني چي د يوه انسان ذهني رشد په يوه خاصه لاره کي امکان لري ولي د ټولو علومو تکميلول د يوه عادي انسان د پاره مشکل کار دی ځکه دانسانانو ذهنونه په خاصو شرايطو کي د خاصو پروگرامونو د پاره د قبول وړ مسائل جذب کولای سي . په همدې منظور بايد هيڅ شخص ددې ادعا ونکړي چي گواکي د علم او پوهي له لحاظه ساری نلري . دادرسته خبره ده چي پيغامبران د علم او پوهي له لحاظه دمخکي دمخ رهبران دي ولي هغه په اندازه دي ځکه خو پروردگار عالم ددې خبري د تصديق د پاره دحضرت موسي عليه السلام اوحضرت خضر عليه السلام قصه په قرآن عظيم الشان کي وحضرت محمد (ص) ته بيان کړه خو د مخکي د مخ علما پخپل علم سره ونه نازيږي د تکبر او غرور څخه بايد ځان وژغوري گگ داسي علما پيدا کيږي چي انسانان هغه نه پيژني مگر په هغه صورت کي چي ورسره په تماس کي سي .

2. مطلبې شخص حضرت موسي عليه السلام وو .

3. هغه شخص چي حضرت موسي عليه السلام ورسره په تماس کي سوهغه حضرت خضر عليه السلام وو . ددې درو واقعو فاعل همدغه حضرت خضر عليه السلام وو .

د مطلبې شخص قوم يهود (بني اسرائيل) دي اوهغه کتاب چي پروردگار عالم وموسي عليه السلام ته ورکړي وو هغه د تورات په نوم باندي ياديږي . هغه ځای چي حضرت موسي عليه السلام اوحضرت خضر عليه السلام سره يوځای سول بين النحرين په نوم سره مشهور دي . زماداسي گمان دي چي داځای په سوريه کي واقع دي والله اعلم .

نوټ : دابايد دپاده څخه ونه باسو چي د عالم برتري په بې علم باندي زياته ده او په قرآن عظيم الشان کي هم دا ذکر سويدي حضرت رسول اکرم (ص) هم په دې باره کي زيات ارشادات لري او خپل امتيان يي په دې باندي ما مورکړيدي چي بايد علم زده کړي . د علم په حاصلولو کي بايد منزلونه منزلونه حتي که په پښو هم وي بايد چي طي

کړي څو د بي علمی مخه ونيول سي . پروردگار عالم فرمايي . زما په باره کي دي هيڅ څوک بحث نه کوي ترڅو چي علم يي نه وي حاصل کړي .

پرموږ ټولومسلمانانو باندي دا فرض ده چي د علم دروازه پخپل مخ خلاصه کړو . که چيري د نيوي علم نسوزده کولای بايد ديني علم خود حقيقت له رويه زده کړو . خصوصاً په دې عصر او زمان کي چي خلگ د ساينس او تکنالوژي په مخ گړندي گامونه وړا ندي کوي ډير به د افسوس خبره وي چي خپل ځانونه وجهان ته د بيسوادانو په شکل وښيو . په دې صورت کي به مودخپل خدای اوخپل پيغامبر عليه السلام د ارشاداتو په ضد عمل کړي وي .

د ټنبلانو دارو

د عبدالغياث کاکاپه کورکي د ډيري زمانې راهيسي د زوی د پيدا کيدو کومه آواز نه وه خپره سوې . لوني ورته پروردگار عالم ډيري ورکړي وي ، خوددې کورد زړه ارمان يوه ورځ الله تعالي پوره کړ په داسي حال کي چي عبدالغياث کاکا پخپل پتي اوکړوندې کي په کارلگياوو ناڅاپه په منډه منډه يوکلي وال ورته ځان را ورساوه او پرې بډی وکړ . کاکا زيري مي درباندي ، اول به ماته شيريني راکوې بيا به زه درته وایم ، کاکاومل چي شيريني به ورته ورکوي (ځکه دادستوردی چي دنیکي خبري په اوریدوسره اوریدونکي حتماً خبر رسان ته څه ناڅه مني .) بيا يي د زوی د پيدا کيدو خبر ورته و وایه . عبدالغياث کاکا د ډيري خوشحالي څخه خپل کار و بار پرې ښووي اومخ دکور په خوا رهي سو . کورته په رسيدو سره د هري خوا ورته مبارکباد ويل کيدی . خو کاکا به ويل ((خدای دې قدم دنیکو کړي)) او په تکرار تکرار سره يي د خداگ شکر کښي.

دهلک په پيدا کيدو سره دکاکا کورنی په خوشحالي کي ډوب پراته وه داهلک دومره نازولی وو چي هميشه به د پلار ، مور ، اوخوندو په اوږو باندي گرځيدی . خاص په الله او بسم الله سره د هغه پالنه کيدل . کرار کراره لک لوئيدی په عوض ددې چي درس ووايي يا کم بل کمال زده کړي تمامه ورځ به په کوڅو او بازارو کي سرگردانه گرځيدی . که څه هم پلار په مکتب کي واچوئ خود ډيري مهرباني اودلسوزی له امله چي په کورکي ورسره کيدل هلک دمکتب د نه ويلو تصميم دخپل ځانه سره نيولي وو . کاکاهم د خپل ځان سره وکښت اوکړوندې ته نه بيولي ځکه پلارنه غوښتل چي دا يوه دانه زوی يي د لمر په وړانگو کي په عذاب سي . لنډه داچي ددې هلک هره خبره منل کيدل اود ژوند ټول مشکلات د مور او پلار له خواڅه ورته حل کيدل .

دنابودي دنيا ژوند دی ، عمر دی تير يري ، عبدالغياث کاکا ناجوړه سواو څه عمر بعد په حق ورسيدی . اوس نوداهلک لوی سوی وو خو د ډير ناز او ټنبلۍ له امله د هيڅ کار او روزگار نه وو . ناز او بې ځايه محبت ددې هلک په ژوند کي ناوړه تاثير وکړ . د مشرانو بې توجهي هلک وديته اړ باسی چي دخپل پلارگتلي په کرار کراروختي کومه مځکه او پتي چي ورته په ميراث پاته وو د وخت او زمان په تيريدو سره هغه خرڅ کړي . په کورکي هم هغه وخت دمور ، خويندواو نورو دوستانو د توجه وړ وگرځيدی چي ورته د ژوند د معاشي د پاره څه نسو پاته . نورنو نازولي هلک د خپل ټول جايداد څخه محروم سو اولاس ترزني په کورکي کښينستی . هميشه به يي په داسي وخت کي ډوډۍ خوړل چي د خپلو خويندو اوياهم مور له خوا به ورته دسترخوان غوړيدی او د لاس پرې منځلو د پاره به افتابه او لگن هم حاضریدي . اوس نو کور او کهول داسي وپتيله چي په څه ناڅه به ددې هلک و ژوند ته تغير ورکوي .

اوله ورځ يي وهلک ته دسترخوان هموارکړ خود لاس پرېمنځلو د پاره يي اوبه رانه وړې . هلک چي هرڅومره چيني ووهلې کومه فايده يي ورته ونه رسول مجبوره سو پخپله ولاړ سو اولاسونه يي پرې منځل .

په دوهمه ورځ بيا دسترخوان ورته هموار نسو بلکه هرڅه ورته کښيښو ول سول ، هلك چي بيا هرڅه نارې ووهلې څوک حاضر نه سول مجبوره سوپخپله يي خپل دسترخوان هموار کړ اوبيا يي ټول کړاو خپل لاسونه يي پرې منځل.

په دريمه ورځ يي بيا ډوډي تياره کړه خو هيڅ کس حاضر نسوچي ورته ډوډۍ راوړي هلك چي ډير وړي سوي وو بيابي هم د پخوا پشان غلبي جوړي کړي چي وړي يم هيڅکس ورته ډوډۍ رانه وړه بيا پخپله ولاړ سواو د آشپزخانه څخه يي ډوډۍ خپل ځانته راوړل.

په څلورمه ورځ په کور کي هيڅ ډوډۍ پخه نسوه هلك د لوړي د لاسه ډير په تنگ راغی هاخوا دې خوايي وکتل هيڅ هم په نظر ورنغلل مجبوره سو د باندي ووتی اوديوه دوست کره ورغي . هلته ددې هلك د خاله زوی ناست وو چي تازه دکاره څخه سترې راغلی ووکوم وخت چي سره مخامخ سول نودې د خاله زوی ورڅخه پوښتنه وکړه چي ولي کارنه کوې ؟ هلك ورته وويل کومه دی کار ، ټول خلگ ووزگاردي . د خاله زوی ورته وويل راځه . هلك يي بوتلي اوديوه بټي وا لا سره يي شاگرد کړ . هلك چي ډير نازولي وود بوټو ماتول ورته ډير گران پريوتل کله چي ماښام کورته راغي ډير سترې ستومانه وو . موريي نن ورته شکنه پخه کړي وه هلك په ډيره مزه داري سره خوړل . حال داچي همدغه شکنه پخوا دې هلك بل کل نه خوړل اوهغه خوراک چي به يخ وو يابه ددې هلك په مرضا باندي نه وو نو دسترخوان به يي په لغته وواهه او په بد ويلو به يي شروع وکړه .

1. ښه نوگرانو ويونکو ددې لنډي کيسي اصلي مطلب څه دی ؟

2. داوډلاد روزنه بايد په کومه ډول سره وسي ؟

3. آيا د علم په زده کولو سره راحت ډير پري اوکه په بې علمي ؟

4. د حلال رزق په گټلو کي زموږ دين (اسلام) څه وايي ؟

جوابونه

1. موږ بايد داوډلاد په روزنه کي ډير محتاط اوسو دهغه د پالنه څخه بايد يوه لحظه هم غافله ونه اوسو . موږ وينو په کوڅو اوبازاروکي هلکان بيله کومي پروا اودستورڅخه دوري رادوري گرځي ياخوپه ويدو گيمونو کي يا په سينماگانوکي ياهم په کلپونو کي د خپل وخت د تيرولو د پاره په خوراشوق اودوق سره پيسې په اين وان توگه د خپل موراو پلار څخه اخلي او هلته د فضول او بيهوده کارونو په اجرا کولو کي لگياوي يا خود مکتب څخه تنبتي اوياهم

د دوستانو کره د میلستون پنوم دکوره څخه رخصت اخلي چي په دې صورتونو کي د موراو پلار گډه وظیفه ده خود خپل اولاد پالنه او روزنه په پام کي ولري.

2. د اولاد روزنه باید په احسن صورت سره په داسي حالت کي وسي چي د زور وهلو ټکولو او بدسلوک په مبنا باندې اتکا و نلري خودا هم باید په یاد ولرو چي د بیخايه ناز او نوازاو یا هم بې حده مهرباني څه هم باید ځانونه وساتل سي . د ماشومانو د خواهشاتو په مطابق هغه وخت کارکول ضروردي چي دهغو په سالمه روزنه کي کم تاوان وا نه پوي . دنرمو خبرو اوپراخي حوصلې څه باید کار واخيستل سي.

3. دا حقه خبره ده روزي ورکونکي الله پاک دی خو په دنیا کي دکارونو ویش د عقل اومنطق په اساساتو باندې ولاړ دی . په دې نړۍ کي چي موږ ژوند کوو وینو چي اکثره غریب کاره خلگ ددنیوي علم څخه برخوردار نه دي ، ددفتر ادارې اوچوکي ادعا ځکه نسي کولاگ چي علم نلري اکثره ډیر خراب حالت د ژوند تیروي . ولي په مقابل کي هغه کسان چي دعلم اوسواد خاوندان دي د دفترونو اوحکومتي کارونو په اجرا کولو لگيادي اوددې لاري څخه په ډیره آسانه توگه خپل د ژوند معاشي برابروي .

4. دحلل رزق په گټلو کي رب العزت ډیر برکت اچوي اوخپل ټول بندگان يي په دې امرکړيدي چي دحلل رزق دگټلود پاره کار وکړي لکه د الرحمن په مبارکه سوره کي 29 آیت ترجمه ده ((ټوله هغه چي په آسمان اومخکه کي دي په کارونو بوخت دي.

5. اوهمدغه رنگه رسول اکرم (ص) فرمايي ((هغه څوک چي ایمان په خدای (ج) لري اوحلال رزق د پاره هاند کوي هغه پرالله (ج) باندي گران دی .

6. اوپه موږ مسلمانانو کي داسي یو متل دي چي وايي (دبیکاره خداگ بیزاره).

په حقیقت کي دبیکاره اوبې روز گاره سړي څخه دهیڅ کس ښه نه راځي اوتوله خلگ ورته بد وایي اوځان ځني ليري کوي.

ازما ښت

د حضرت ابوهريه (رض) څخه روايت دی فرمايي چي مادحضرت (ص) نه اوريدلي دي . داسې وفرمايل : په بني اسرائيلو كي درې كسان وه ، يويي برگي (پيس) يو يي گنجی (پك) او بل يي ړوند وو . الله تعالى په هغوی د ازماښت اراده وكړه . يوه فرشته يي دسپري په شكل ورته را واستول .

فرشته وبرگي ته ورغلل او ورته وې ويل . ستا څه ډيرخوښ دي ؟ هغه ورته وويل . صفا رنگ ، ښايسته پوستكي اوچي دامرض راڅخه ليري سي ، خلق راڅخه نفرت نكوي . فرشته پرې لاس راوكنی جوړ سو . ښايسته بدن (پوستكي) اوښايسته رنگ الله پاك وركړ . بيبي ځني پوښتنه وكړه . كوم مال دي ډير خوښ دی ؟ هغه ورته وويل اوبښان ياغواگاني (راوي ته شك دی) نو بلاربه اوبښه وركړې سوه . او ورته وې ويل . الله تعالى دي درته پكښي برکت واچوي .

بيا گنجي (پك) ته راغله . ورته يي وويل . ستا څه ډير خوښ دي هغه ورته وويل ، ښكلي ويښته چي دا پك توب راڅخه ورك سي ځكه خلك راڅخه كركه كوي . فرشته لاس باندې راكش كي دالله په رضا جوړسو ، اوبښكلي ويښتان ورته پروردگار عالم وركړه . بيا فرشته ورته وويل . په مالونو كي دي كم شى خوښ دی ؟ هغه ورته وويل . غواگاني . پروردگار عالم ورته بلاربه غوا وركړه . او ورته وي ويل الله تعالى دي پكښي برکت واچوي . بيا دا فرشته وړوند ته ورغله ورته وي ويل . ستا څه شي ډير خوښ دي ؟

هغه ورته وويل . داچي الله تعالى راته نظر بيرته راكړي چي خلك ووينم . فرشته لاس باندې راكش كړ د پروردگار عالم په امر بنا سو ، بيا يي ورته وويل په مالو نوكي دي څه شي ډير خوښ دي ؟ هغه ورته وويل . ميړي . نو د پروردگار عالم په امريوه دانه بلاربه ميړه وركړه سوه اوورته وي ويل خداى دي پكښي برکت واچوي .

بلاربه ميړه لنگه سوه ، غوا او اوبښه هم لنگي سوې اويا زياتيدې تردې چي د دريو واړوسره يوه كنده ډكه سوه . څه موده پس بيا هغه فرشته دانسان په شكل هغه پيس ته په هغه شكل او هغه شان سره راغلل كله چي هغه برگي (پيس) وو . او ورته وي ويل .

زه فقير يم ، بې خرڅه سوي يم . بي دالله (ج) نه مي بله چاره نسته ، ستا څه دهغه الله پڼوم چا چي ښايسته پوستكي اوښايسته رنگ اودا ډكه كنده مال دركړى دى ، يو اوبښ غواړم چي زه سفر باندې وكړم . هغه ورته وويل . حقدار نورهم ډير دي . فرشته ورته وويل . داسي معلومېږي چي زه تا پيژنم ، آيا ته غريب برگي پيس نه يي چي خلقو درڅخه كركه كوله ، بيا الله پاك جوړ كړي اودومره مال يي دركړ . هغه ورته وويل . دامال ماته پښت په پښت

مالدارو مشرانو نه پاتي دی . فرشته ورته وویل . که درواغ وايي نو بيا دي خدای هغسي که . بيرته هم هغسي سو .

فرشته بيا پک ته راغله په هغه شکل اوهغه حال کښي لکه چي هغه مخکي وو . هغسي خبري يي ورته وکړي لکه چي وپيس ته يي کړي وې . هغه هم هغه شان جواب ورکړ ، نو ورته يي وویل . که دروغ وايي نو خدای دي هم هغسي که لکه پخوا چي وې . هغه هم د پخوا پشان سو .

بيا ړوند ته راغله په هغه شکل او په هغه حال کښي څنگه چي مخکښي وو ، ورته يي وویل . غريب مسافريم بې خرڅه سوی يم بې دالله نه مي بله اسره نسته ، ستا څه دهغه الله په نامه يو پسه غواړم چاچي تاته نظر بيرته درکړ اودومره مال يي درته درکړ ، چي زه د سفر انتظام باندي وکړم . هغه ورته وویل . زه ړوند الله جوړ کړم اوس د هغه الله پنامه چي دي څومره پسونه پکار وي اوڅومره چي ماته پريږدي (تاته اختيار دی) زه به درته هيڅ څه نه کوم ، څومره چي اخلي هغه واخله . فرشته ورته وویل . خپل مال دي سمبال کړه ، زما نه دی پکار ، دا خو په تاسو دالله تعالي يو آزمايښت وو ، نو ستا څخه الله تعالي راضي سو ، اودهغه دواړو ملگرونه دي ناراضه سو . بخاري اومسلم شريف دواړو دامبارك حديث روايت کړيدی . دريم باب دصبر بيان 65 حديث 60 مخ رياض الصالحين اول جلد .

سوالونه

1. ددې کيسې اصلي مطلب څه دی ؟
2. ولي الله پاک په خپلو بندگانو آزمايښت کوي ؟
3. دنياسره د محبت پباره کي رسول الله (ص) څه ويلي دي ؟

جوابونه

1. ددې کيسې اصلي مطلب دادی چي موږ بايد دالله تعالی شکر پر ځای کړو په هر وخت اوهر زمان کي . داشکر په دې معني نه دی که چيري موږ الله تعالي په لاره کي څه ورکړو نوگواکي زموږ مال کميږي ، داسي نه ده پروردگار عالم په کښي برکت اچوي . اول خو زکوات پرمسلمانانو فرض دی ، بيا خيرات ، صدقه ، سرسايه ، قرض حسنه ورکول هم پرمسلمانانولا زمي اوضروري خبره ده . اصلي مسلمان جوړيدل دهمدې ځايه څخه جوړيږي . لکه پروردگار عالم دقرآن عظيم الشان په لمړي صفحه اولمړي جملو کي داسي فرمايي (ومما رزقنهم ينفقون) ترجمه يي

داسي ده . دهغه رزق څخه چي ما په روزي ورکړيده هغه کسان چي متقيان دي دوی دالله پاک بندگانو ته روزي ورکوي.

2. ټوله په دې پهيرو کم وخت چي انسان ودنيا ته راسي په هيڅ هم نه پوهيږي اوهيڅ هم نلري حتي د خپل ځان ساتنه هم نسي کولای ولي پروردگار عالم دادري شيان وانسان ته پخپل

رحم اومهرباني سره اعطا کوي ،

1_ عقل 2. دارايي 3. محافظت .

يعني دموراو پلار محبت ددوستانو شفقت ددې ضمانت کوي چي انسان لوی اودکمال اندازې ته ورسېږي . دالطف اومهرباني د پروردگار عالم ده . هغه وخت چي دکمال اندازې ته ورسیدی بيانو ددنيا په جمع کولو کي لاس اوپښې وهي داسي لگياوي ته چي وايي په دنيا کي بيله دې جمع کولو څه بل کارنسته . ددې جمع کولو د پاره د خپل عقل او تدبر څخه کار اخلي څو وکولای سي په اسانۍ سره دخپلو شتو په ډيږولو کي اضافه توب راولي . بيانو ورڅخه هيروي چي دا په اصل کي څوک وو . څنگه منځ ته راغي . څه بايد وکړي . اوداسي نور نور . په همدې خاطر پروردگار عالم خپل بندگان ددې خاطر چي خپل اصليت وړک نه کړي د خپل اصلي بادر تابع اوسي او په ژوند کي د خپل همنوع سره دکمک او تړون څه خپل ځان جدا نکړي کله نا کله په ازمایښت کي اچوي څو د نورو بندگانو د پاره د سرمشق اوعبرت سبب وگرځي . په همدې سبب قرآن عظيم الشان موږ ته په کراتو کراتو دا ذکر کړیدی .

2. رسول الله (ص) فرمايي ((زه ددې څخه نه بيرېرم چي زما امت به ددين څخه واوړي خو ددې نه بيرېرم چي ددنيا سره په مينه اومحبت اخته نسي)) صدق رسوله . رشتيا هم ددنيا سره مينه دومره غټه خرابي راولي چي بل هيڅ فسق اوفساد يي نسي راوستلای . پرموړ مسلمانانو باندي دافرض ده چي دحلل رزق او روزي د پاره کار وکړو خودا موهم بايد په ياد وي چي پروردگار عالم اود هغه رسول مقبول موږ ته څه اوامر اوارشادات پرې ايښي دي . خود ازمایښت او عذاب الاهي څخه په امان اوسو.

پروردگاري موږ ته د عمل بالارکان توفيق راکړي آمين.

امانت

د عبدالله بن عمر ابن الخطاب څخه روايت دی وايي ، ماد رسوالله (ص) څخه اوریدلي دي . چي ويل يي . د تیرو قومونو څخه درې کسان په سفر روان وو شپه پرې راغلل نو یو غارته ننوتل . دغره څخه یوه غټه ډبره را ولغړیدل د غارخوله يي بنده کړه . دوی پخپلو منځونو کي وویل . ددې مصیبت نه مو د خلاصۍ بله چاره نسته ، بيله دینه چي دالله تعالی څخه د خپلو نیکو اعمالو په وسیله سوال وکړو . په هغو کي یوتن وویل . یا الله زماموراو پلار ډیر سپین ږيري سوي وه اوماد شپې د خپلو اولادو نو څخه مخکي اول هغوی ته شیدې ورکولې . یوه ورځ را باندي غره کي ددرختي په تلاش ناوخته سو . ما بنام چي راغلم هغوی ویده سوي وه ، ماڅاروی ولوشل او چي هغوی ته مي د شیدو پیاله یو وره دواړه بیده وه .

وینبول مي مناسب ونه گڼل اوددوی څخه مي اول خپل اولادونو ته شیدې ورکول هم خوښ نه وو . ورته ولاړ وم چي خپله راوینس سي اولادونه مي په پښو کي لغړیدل او ژړیدل . ترڅو چي سهار سو . اوهغوی د خوبه څخه را کښې نستل . زه ورته انتظار وم بیا هغوی خپلي شیدې وچښلې . یاالله که ما دا کار خاص ستا درضا د پاره کړی وي نو زموږ څخه دا تکلیف ليري که . ډبره لږ شان وښوئیده خودومره ليري نسوه چي دوی د غاره څخه راووزی .

بیا بل وویل : یاالله زما د یو اکا لور وه چي ماته د ټولو خلقوڅخه گرانه وه ، او په بل روايت کي دي چي دومره ډیره مینه مي ورسره وه څومره چي انتهايي مینه یوسړی دیوې ښځې سره کوي . مابه ورڅخه د وصل تقاضا کوله خو هغې به انکار کاوه . تردې چي هغه په سخته قحطی کي مجبوره سوه زما څخه يي څه پیسې و غوښتې ما په دې شرط شپږ دیناره ورکړل چي زما خواهش به پوره کوي . هغې ومنله ، بیاکله چي ماگقابو کړه اوگپه بل روايت کي دي بیاکله چي زه دهغي پښو منځ کي کښي نستم . راته يي وویل . دالله څخه و بیرپړه اودامهر په ناجائزه مه ماتوه . ددې خبري په اوریدو ځني ليري سوم ، حال داچي هغه زما ډیره خوښه وه اوهغه دینارونه مي هم ورته پرې ښوول . یاالله که مادا کار خاص ستاد رضاد پاره کړی وي دا تکلیف زموږ څخه ليري کړه . ډبره نورهم وښوئیده خودومره نه چي هغوی د غاره ځني وتلي وای .

دریم وویل : یاالله ماد یوه کارد پاره څه مزدوران نیولي وه نورو ته مي خپله خپله مزدوري ورکړه خو یوسړی ولاړی دهغه مزدوري راسره پاته سوه ، ماد هغه په رقم تجارت شروع کئ اودهغه مال ډیر زیات سو . څه موده پس هغه سړی راغئ اودخپلي مزدورئ تقاضا يي وکړه . ماورته وویل . داڅه مال چي ته ويني ، میږي ، بزي ، غواگاني ، اوبنان اوغلامان داټول ستا مال دی . هغه راته وویل . خدا را پوري مه کوه ، زما مزدوري خولږ وه .

ماورته وويل . خاندن نه واقعي دا ټول ستا مال دی . وړه يي . هغه ټول مال روان کړ . هيڅ شی يي هم پري نښود .
ياالله که ماداکار خالص ستا د رضا د پاره کړی وي نوزموړ څخه داتکليف ليري که . ډبره ليري سوه اودغارخوله
هم خلاصه سول . ټوله راو وتل او پخپل سفر روان سول . بخاري اومسلم شريف دواړو ددې حديث روايت کړیدی
. رياض الصالحين اول جلد 12 حديث 19 مخ اول باب

سوالونه

1. ددې مبارك حديث اصلي مقصد څه دی ؟

2. ايا دا كيسه موخوبنه سوه ؟

جوابونه

ددې مبارك حديث اصلي مقصد دادی چي دخلقو مال بايد په زور، جبر اوناحقه سره ونه خوړل سي . داسي چي
پرمسلमानانو فرض ده بايد زکات ، خيرات ، صدقه اوسرسايه ورکړي په هغه صورت کي چي دخپل حق اواندازې
څخه زياتي پيسې يامال ولري نوپه دې ډول داهم فرض ده چي دخلقو مال ته بايد په درنه سترگه وکتل سي اوياهم
دامانت په صورت کي بايد ورسره خيانت ونه سي . داسي يوه مشهوره جمله د ټولو مسلمانانو په ذهن کي سته چي
رب العزت فرمايلي دي:

الله تعالي (ج) دخپل حق څخه تيريري خو دبنده دحق څخه نه تيريري .

موږ په دې قصه کي ولوستل چي ترټولو بهترين خدمت وخلقو ته هغه دی چي د خلقو امانت بيرته پلاس ورکړل سي
. دا چي بعضي خلگ د نورو خلقو و دارايي گانو ته يي سترگي پټي کړي وي اوياهم غلا وي کوي په ورځ دآخرت کي
به په ډيرسخت عذاب سره اخته سي او رسول الله (ص) يي هم شفاعت ترهغو نه سي کولای ترڅود قرضدارحق ادا
نه کړي . او په دنياکي به هم خجل اوشرمنده وي . دا خولا پريږده چي په پټه پټه به دخلقو دويري گرځي.

دغښت مال څه ته وايي

د حضرت ابوهريره (رض) څخه روايت دی چې رسول اکرم (ص) فرمايلي دي : پيغمبرانوکي يو پيغمبر عليهم الصلواہ والسلام و جهاد ته روان سو. اوخپل قوم ته يي وويل . داسي سړي دي زما سره نه ځي چي ښځه يي نکاح کړې وي ولي کورته يي نه وي راوستلې ، خود راوستو نيت يي وي . داسي سړي دي هم نه راسره راځي چي د آبادۍ ديوالونه يي پورته کړي وي خولايي چت نه وي پرې اچولی . اوداسي سړي دي هم نه راسره راځي چي مېرې يا بلارې اوسي يي اخیستي وي اودهغو دېچو په انتظاروي.

غزاته روان سو ، اوهغه کلي ته په داسي وخت کي ورسیدی چې مازديگر يامازديگر نژدې وو . نو لمرته يي وويل . ته هم دالله په حکم روان يي اوماته هم د جهاد حکم الله را کړيدي . الله . دا لمر موږ ته ودره (ايساريي که) . لمر ودریدی ترهغه وخته چي دوی فتح وموندله اودغښت مال يي راجمع کړ چي دآسمانه اور راسي او ويي سوځوي (په هغه زمانه کي دادصدقې دقبليدو علامه وه) اور راغلی خودا مال يي ونه سوځاوه . هغه قوم ته وويل:

په تاسو کي چا خيانت کړیدی . مال پوره نه دی ځکه ونه سوځیدی دهرې قبيلې دي يو يو نماينده راسي ماته دي لاس را کړي . په هغوئ کي دوو يادرو کسانولاسونه د پيغمبر په لاسونو پوري ونښتل . ورته يي وويل . تاسي څه پټ کړيدي هغه راوړئ . هغوئ دغوا د سر غوندي د سرو زرو جوړ را وړ او په نورمال کي يي واچاوه . اور راغی او ټول مال يي وسوځاوه . حضور (ص) وفرمايل . الله تعالي زموږ په کمزورئ اوعاجزئ رحم وکړ اوموږ ته يي مال دغښت حلال کړ .

بخاري اومسلم شريف دواړو ددې مبارك حديث روايت کړیدی.

رياض الصالحين اول جلد 58 حديث 55 مخ باب الصدق

سوالونه

1. غښت څه ته وايي ؟

2. جهاد څه ته وايي ؟

جوابونه

اول: غنیمت عبارت دهغه مال څخه دی چې د کفر سره د جگړې یا جهاد په وخت کې د مسلمانانو په لاس ورسې او یا یې ترې ولجه کړي . خو هیڅکله غلا ، لوټ ماري ، په زور اخیستل د غنیمت معنی نلري بلکه دارنگه لاس ته راوړل هغه حرام مال دی چې په ورځ کې دا څرګته به پروردگار عالم دې شخص ته په دوږځ کې ځای جوړوي اود مال د عوض په رقم کې به دغله څخه دایمان حصه اخلي .

دوهم : جهاد عبارت دهغه مجادله اومبارزه څخه دی چې د حق غالبیت پر ناحق باندې ثابتوي . جهاد په ځان، ژبه اومال سره پخپل وس او قدرت تحقق مومي . ددې مجادله او مبارزه هدف د الله تعالی د قانون تطبیق کول او نافذ کیدل دي.

توکل او با ور

د حضرت عبدالله ابن عباس (رض) څخه روایت دی چې حضرت محمد (ص) فرمایلي دي . ماته امتونه وشوول سول . یو نبي مي وليدی چې ورسره وړوکی شان ټولگی وه اوځینو نبیانوسره یو یادوه کسان وه اوځینو سره یوهم نه وو . ناڅاپه مي یوه ډیره گڼه ولیده نومادا خیال وکړچي دا به زما امت وي . راته وویل سوه . دا موسي اود هغه امت دی . لیکن ته دآسمان کنارې ته وگوره . ماچي وکتل نو یوه ډیره لویه جمع وه . بیا راته وویل سوه دې بلي کنارې ته وگوره . نودې خوا هم ډیره زیاته گڼه وه . راته وویل سول دا ټوله ستا امت دی . په دې کي اویازره داسي کسان دي چې بي حساب اوبې عذابه جنت ته ځي .

بیا حضرت (ص) دمجلس څخه ولاړسواوکورته ننوتی . خلقو خبري شروع کړي ، داکسان به څوک وي چې بې له پوښتني څخه به جنت ته ځي . چا ویل دابه دحضرت (ص) اصحاب وي . چا ویل دا به هغه کسان وي چې داسلام په دور کي پیدا سوي وي ، دکوچنیوالي څخه مسلمان وي اوشرك يي بیخي کړي نه وي . چا نوري خبري وکړي . په دې وخت کي آنحضرت (ص) دکوره څخه راووتی . وې فرمایل . څه خبري مو کولې ؟ خلقو ورته حال ووايه . نوآنحضرت (ص) وفرمایل : دابه هغه کسان وي چې پخپله دم درهه کوي نه په بل چا او نه به بد فالي نیسي بس پخپل رب به

توکل کوي . دستي عکاشه بن محسن (رض) ودریدی اوعرض يي وکړ ؟

یارسول الله ته الله ته سوال وکه چې ماهم دې کسانو کي شامل کړي ؟ آنحضرت (ص) ورته وفرمایل . ته په دوی کښي يي . بیابل سړی ودریدی عرض يي وکړ .

زما دپاره هم دالله (ج) څخه سوال وکړه چې دې کسانوکي مي شامل کړي ؟

رسول الله (ص) ورته وفرمایل : عکاشه ستانه مخ کي سوال وکړ .

بخاري شریف اومسلم شریف دواړو ددې حدیث روایت کړیدی .

ریاض الصلحین اول جلد4 حدیث (باب یقین اوتوکل)

سوالونه

1. آیا درسول مقبول امت زیات دی ؟

2. آیا بی دالله (ج) نه بل مددگارسته ؟

جوابونه

اول سوال جواب :

هو. دا حقیقت دی چي درسولالله (ص) امت ډیرزیات دی . ځکه په قرآن عظیم الشان کي دا وعده کړي سویده چي پس له محمده بل پیغمبر او بل نبی نسته اود قیامت تر ورځي پوري به دادین قایم وي په هر شکل اوهره بڼه چي څوک اسلام ته خدمت کوي د همدې قرآن اومحمد (ص) پرارشاداتو باندي به بنا ولري . ددې خبري د تائید د پاره هغه صحنه وخیلو گرانو ویونکو ته ورپه زړه کوم کم چي د رحلت په وخت کي پینښه سوي وه . هغه وخت چي رسول الله (ص) خپلي سترگي ددې نابودي دنیا څخه پټي کړي نو په مسجد نبوي کي حضرت عمر فاروق قسم وخوړئ ، هر هغه کس چي ووايي پیغمبر مړسو سر به یي په توره ورته پرې کړم . په مسجد نبوي کي ټول صحابه چپ ناست او ولاړ دي هیڅ څوک ښځه نسي کولای . حضرت ابوبکر صدیق (رض) نسته دیوه غم پرځای دوه غمونه دي ، حضرت عمر په قهر کي دی توره یي را کښلې ده اود فریاده څخه چغي وهي . په دې حالت کي ځني صحابه ولاړه حضرت ابوبکر چي د ښهره وتلي وو په دې حالت سره یي آگاه کړ . هغه هم په ډیره منډه ځان را ورساوه اومسجد نبوي ته حاضر سو سمدلاسه یي پر حضرت عمر دا آیت ولوستی

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ دَفَرَيْنِ مَاتَ دَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ دَعَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ (144) آل عمران

ترجمه : نه دی محمد مگر رسول دخداي (ج) . که چیري مړسي اویاقتل سي نو تاسي به د پخوا پشان خپلو اولینو حالتونو ته گرځي . او هغه کس چي وگرځیدی خپل پخواني حالت ته پس هیڅ ضرر به ونه رسوي الله ته ډیر ژر دی چي الله به جزا د نیکی ورکړي وشکر گذارانو ته .

حضرت عمر فاروق (رض) وایی والله مادا آیت مبارک هیر کړي وو سمدلاسه چپ سو او خپله توره یي بیرته په پوښ کي واچوله ددي مبارک آیت معني اومطلب دادی چي د پیغمبر په نه موجود دیت سره به هم دادین داسلام قایم وي اگر که منافقان او کافران په خپلو دسایسو شپه او ورځ صبا کړي .

دوهم سوال جواب :

هیڅ کله د پروردگار عالم نه ماسوا بل څوک مددگار کیدای نسي

وکفي با الله ولي وکفي با الله نصيرا .

ددنياد خلقو کمکونه هيڅکله موثرنه واقع کيږي کله چي د پرور دگار عالم رضا پکښي نه وي.

د دوستۍ تړون

دمخکي پرمخ ډير ښهرونه کلي اوڅلک دي چي په مختلفو شرائطواو حالا توکي ژوندکوي ، په همدې لحاظ په يوشهرکي يو ډير مالداره سړی وو چي په يوه ولسوالي کي يو بل شته من زمينداره ملگري درلودئ د دوي ترمنځ دا عادت وو چي هرکله به يي زړه وغوښتۍ د خپلي کورنۍ سره به يي ښهريا کلي ته سفرکاوه اوڅه د پاسه شل ديرش ورځي به يي تيروي په دې ترڅ کي يوه ورځ دکلي خان اوزمينداره د خپل کورکډول سره روان سواو ښهري ته ورسيدۍ کله چي دخپل ملگري مهمان خاني ته داخل سو وې ليدل چي دملگري زوی يي ناست دی اوکتاب ورته غوړيدلئ دی ترسلام دوعا ورو سته هلك ولاړی چي خپل پلارخبرکړي خوځپل کتاب يي په همدې مهمان خانه کي پرې ښودئ اوځپله ولاړئ ، زمينداره سړي وغو ښتل چي دا کتاب وويني کله چي کتاب يي خلاص کړ وې ليدل چي داسي پکښي ليکل سويوه.

خان کاکا په لمړي ځل کي دوه آسان اوځپل دکور ټول ماشومان را وستل دومره پيسې د آسانود پاره خوراک دومره وربچي دومره غوښي اوداسي نور. بيا په دوهمه پلا ...بيا په دريمه پلا... ، زمينداره سړي چي دا کتاب ولوست ډيره يي خوا بده سوه اوځان ورته سپک معلوم سو،خيرکله چي دده ملگری راغی ترسلام دوعا ورو سته يي بيله ځنډه څخه ورته وويل : شاباش : څومره ښه دوستي ، زما دکلو کلو د را تللو حساب اوکتاب سره دخرڅه ليکي .او پرما باندي د خرڅ احسان اچوي ؟ ښهري سړی چي پوه اود فکرهونښيار وو په خندا سواو خپل ملگري ته يي وويل.

عجيبه ښه خبره دي وکړه ، ددې ليکلو مقصد دانه دی چي زه پرتا احسان اچوم اوياهم ستا نه ددې عوض غواړم مقصد دلته دادی چي هرکله وغواړم ددوستۍ په باره کي فکر وکړم سمدلاسه کتاب ته گورم وينم چي مادا دوستي په دومره زياتو پيسو پيدا کړيده او څنگه به څوک وکړای سي زما دا سرمايه بيخايه او بيهوده تلف کړي او يايي وغورځوي ځکه خو دا دوستي تر مرگه پوري پالم په دې باره کي يوفارسي شاعرهم څومره ښه فردونه لري موي سفيدام رافلك رايمان نداد* اين رشته رابه نقد جواني خريده ام

سوال

ددې مطلب اصلي مرام څه دی ؟

جواب : گرانو ويونکوکمه لاره چي ما وځپل ځانته پخپل ژوند کي ټاکلي ده هغه په سادگۍ اودمينا طوطي پشان د څو کلمو د زده کولو نتيجه نه ده بلکه دميني محبت ايمان اوکاملي عقيدې هغه پخه سوي ميوه اوغوره کړه سوي لاره ده چي د پروردگار عالم په رحم اوعطوفت سره زما په برخه سويده ځکه نو دمرگ تر ساعته به ددې لاري په حقانيت اوحقوقيت باندي اعتراف وکړم ددې خپلي خبري د برملا کولود پاره غواړم تاسي ويونکي پرما باندي شاهدان واوسي.